

DARBININKAS

Vol. LXXVIII, Nr. 41
Spalio - October 22, 1993 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

LIETUVOS SKAT PROBLEMOS NESUMAŽĖJO

— Ar savoriai turės su kuo ginti Lietuvą? —

— **Vitas Lingys**, 33 metų žymus Lietuvos žurnalistas, spalio 12 d. buvo nušautas netoli savo namų. Lingys buvo įkūrėjas ir leidėjas vieno populiariausių Lietuvos dienraščių "Respublika". Paskutiniai žurnalisto straipsniai buvo apie organizuotą nusikalstamumą ir mafiją. Pranešama, kad Lingyui buvo ne kartą grasinama mirtimi.

— **Lietuvos Seimo** Tėvynės Santara nuo spalio 12 d. atidarė nemokamą konsultacinį punktą, kuris konsultuoja nuosavybės teisių į žemę ir kitą nekilnojamą turtą atstatymo ir gynimo klausimais. Punktas veikia Vilniuje, Jaskto g. 9, 301 kabinete, antradieniais ir penktadieniais nuo 10 iki 14 val. Telefonas pasiteirauti - 22 73 87.

— **Šeštasis tarptautinis džiazio festivalis** spalio 8 d. prasidėjo Vilniuje. Ryškiausia festivalio žvaigždė - 1987 m. iš Lietuvos į Izraelį emigravęs muzikantas ir kompozitorius Viačeslavas Ganelinas.

— **Apie 80% kuro** rezervuarų jau pripildyta Lietuvoje. Vidutiniškai kiekviena mazuto tona kainavo po \$45. Prognozuojama, kad šiemet mazuto kaina gali išaugti iki \$70-\$75 už toną. "Lietuvos kuro" bazėse jau dabar sukauptų akmenų anglių turėtų pakakti mažiausiai iki kitų metų pradžios.

— **Policijos darbuotojų** diena spalio 1 d. pažymėta Šiaulių kapinėse prie kriminalinės policijos valdininko Juozo Smulkevičiaus, kuris dirbo Šiauliuose ir 1938 m. eidamas tarnybines pareigas žuvo, kapo. Būrys jaunų policijos darbuotojų davė priesaiką.

— **Dar 7 personalines** pensijas paskyrė Lietuvos vyriausybė: skulptoriui P. P. Aleksandravičiui, rašytojui J. Avyžiui, žemės ūkio mokslininkui ir Seimo nariui A. Būdvyčiui, sporto veteranui S. Butautui, kultūros veikėjai E. Dirsienei, gydytojui V. Kleizai bei A. M. Pladytei, nukentėjusiai per 1991 m. sausio agresiją. Personalinės pensijos iki šiol paskirtos 54 asmenims. Dabr ši pensija yra 166 litai ir 84 centai per mėnesį.

— **Lietuvos tautininkų** sąjunga išplatino pareiškimą, kuriame reikalaujama, kad LDDP turi pasitraukti, nes tik tuomet bus įmanoma įgyvendinti idealą, kur būtų saugus ir laisvas žmogus, saugi ir demokratiška valstybė.

— **Lenkijoje** prie Lietuvos ambasados pradėjo veikti Generalinis konsulas.

— **Lietuvos prezidentas** A. Brazauskas gavo NATO generalinio sekretoriaus Manfred Woerner laišką, kuriame reiškiamas noras gilinti NATO ir Lietuvos ryšius ir tikimasi tolesnio aktyvaus dalyvavimo NATO Parlamentinės asamblėjos darbe. M. Woerner pakvietė A. Brazauską apsilankyti NATO būstinėje su oficialiu vizitu kitų metų pradžioje.

— **Lietuvos kariuomenės** vadu Lietuvos Prezidentas pasiūlė 49 metų Krašto apsaugos mokyklos viršininką Joną Andriškevičių. Nuo 1966 m. Andriškevičius buvo Sovietų Sąjungos komunistų partijos narys. Iš partijos išstojo 1990 m. Nuo 1984 m. spalio iki 1991 m. spalio mėn. pulkininkas buvo Vilniaus universiteto karinės katedros viršininku.

Pradėjus kilti viešumon pirmosioms žinioms apie Lietuvos savorius, išėjusius į mišką, daugeliui lietuvių iškilio klausimai: kas jie tokie ir ko jie nori? Konfliktui tarp savorių ir vyriausybės lyg ir pasibaigus, tie klausimai išliko, nes priežastys, iššaukusios incidentą, nebuvo pašalintos.

Per penkiasdešimt sovietinės valdžios metų Lietuvoje išliko jaunų vyrų, kurie Lietuvos valstybės kūrimosi metu nedvejodami stojo į pirmasias gretas jos ginti. Tai buvo ir 1991 m. sausyje prie parlamento ir televizijos. Savoriai emėsi ginti ir Lietuvos pasienį, suprasdami, kad valstybė privalo turėti kontroliuojamas sienas. Tokie buvo ir yra 90-ųjų savoriai. Tačiau būtent tokie vyrai ir nepatinka dabartinei valdžiai, kuri juos pavadino labai paprastai - kriminaliniais nusikaltėliais.

Labai toli atgal nereikia žvelgti. Dar ne taip seniai Lietuvoje žmonės, nesutinkantys su valdžia, būdavo apšaukiami kriminaliniais nusikaltėliais arba psichiniais ligoniais. Kadangi antroji versija šiandienai nebetinka, tai, žinoma, valdžia pasirinko žymiai patogesnę pirmąją. Būtent gynybos ministro A. Butkevičiaus kalba, kuri akcentavo kriminalinę akcijos pusę, sustiprino savorių ryžtą tęsti akciją.

Reikia nagrinėti konflikto šaknis, kurios iššaukė savorių išėjimą į miškus. Pirmiausia, patvirtinus 1993 m. valstybės biudžetą, krašto apsaugos sistemai buvo

paskirta lėšų vienu milijardu talonų mažiau negu vidaus reikalų ministerijai. Ministerijos nurodymu buvo sistemingai mažinami savorių tarnybos etatai. Į atsargą turėjo išeiti žmonės, atėję į krašto apsaugą nuo pat 1990 m. Iš savorių buvo atimamas jų darbas: vyriausybė savo nutarimais panaikino SKAT apsaugą kai kuriuose svarbiuose energetikos objektuose. Pagaliau buvo priimtas sprendimas atimti iš savorių kuopų ginklus ir pervežti juos į batalionų ginklavietes. Kariškiai suprato, kad ginklų sutelkimas keliose šalies vietose gali būti naudingas tik Lietuvos priešams arba svetimoms valstybės žvalgybai.

Taigi, pamatas konfliktui buvo sąmoningai padėtas Lietuvos vyriausybės. Ko nepavyko padaryti Gorbačioviui pirmiausia SKAT kūrmosi metais (buvo telkiamos didžiulės pastangos, kad nuginkluoti SKAT ir ją išformuoti, o savorius pasodinti į kalėjimą), tai puikiausiai pradeda įgyvendinti sava nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, kuri mano, kad dabar pavojus iš Rusijos nebegresia.

Savoniams grįžus iš miško, pats konfliktas nėra panaikintas iki šiolei. Išėjusių į mišką savorių lyderiui leit. J. Maskvyčiui buvo labai sunku derinti stratego ir politiko funkcijas. Jam trūko patarėjų. Leitenantas elgėsi taip, kaip liepė jo sąžinė, bet tokioje situacijoje to neužtenka.

Atrodytu, kad savoriai pa-

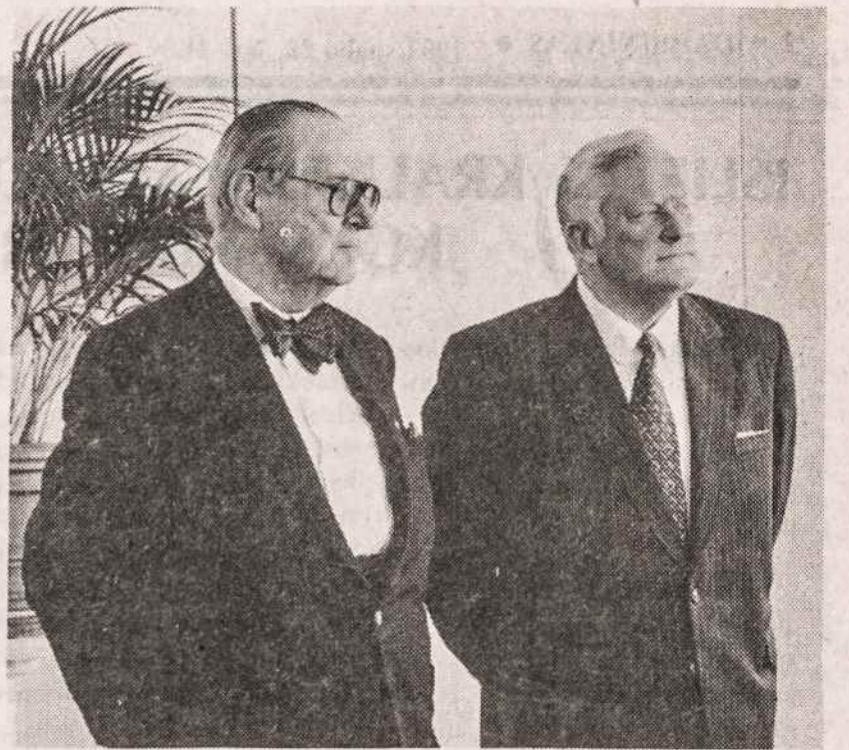
siekė dalinę pergalę - pakeista Kauno SKAT vadovybė, atsistatydino pulkininkas J. Gečas. Tačiau savoriai ir pralaimėjo - gynybos ministro A. Butkevičiaus atsistatydinimo Lietuvos Prezidentas nepriėmė ir nepriims.

Prokuraturoje užvesta byla. Spalio 1 d. prokuraturoje apsilankė jaunesnysis leitenantas J. Maskvytis. Jis davė parodymus. Jam buvo pakeista kardomoji priemonė: Maskvytis nebus patupdytas už grotų, bet jam neleista išvykti iš Kauno. Tačiau teisėtarkos institucijos neįvykdė savo pažado nesiminti represijų prieš miške buvusius savorius. Jau areštuotas pats atvykęs duoti parodymų Kauno savoris V. Rasimavičius. Krašto apsaugos ministerija kitiems savoniams numatė bausmes pagal drausmės statuto reikalavimus. Tuo tarpu pats gynybos ministras pareiškė, kad su maištininkais bus susitvarkyta griežtomis teisinėmis formomis.

Lietuvos gynybos ministras savo kalbose po incidento pakaunės miškuose ne kartą kartojo standartinį monologą apie nacionalinės gynybos koncepcijos nebuvimą. Ar iš tikro Lietuvoje nėra nacionalinės gynybos koncepcijos? Žinoma, surašytos ant popieriaus neegzistuoja. Tačiau iš praktiškų veiksmų, ta nacionalinės gynybos strategija labai aiškiai matyti.

Vokietija padovanojo Latvijos laivynui keletą karo laivų, o Lietu-

(nukelta į 4 psl.)

Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas sutinka ambasadorius-svečius iškilminguose pietuose JT-ose rugsėjo 28 d. Dangės Širvytės nuotrauka

IMIGRANTAI?

Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos valdybos pareiškimas dėl Lietuvos Vyriausybės pažeidžiamų užsienio lietuvių teisių ir teisėtų interesų

Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo 17 straipsnyje nustatyta, kad visiems lietuvių kilmės asmenims, gyvenantiems užsienio valstybėse, išsaugoma teisė į Lietuvos pilietybę. Kiekvienam pageidaujantiems lietuviui, kuris yra kitos valstybės pilietis, Lietuvos valdžia privalo išduoti dokumentą, patvirtinantį jo teisę į Lietuvos pilietybę. Tame pačiame straipsnyje taip pat nustatyta, kad lietuviai gali atvykti į Lietuvą kartu su savo šeimos nariais, nepriklausomai nuo jų pilietybės, be Lietuvos vizų ir gyventi Lietuvoje, o Lietuvos imigracijos įstatymai jiems neturi būti taikomi.

Tačiau Lietuvos Vyriausybė šią įstatymo normą šturkščiai pažeidžia, reikalaujama vizų iš atvykstančiųjų į Lietuvą užsienio lietuvių ir net ima mokesčius už vizos išdavimą. Taip apsumkinamas tautiečių bendravimas su Lietuva ir imami neteisėti mokesčiai. Daugelis tautiečių iš užsienio nuolat teikia įvairiausių pagalbą ir labdarą. Todėl pats reikalavimas apmokėti vizą yra ne tik neteisėtas, bet ir užgaulus. Beje, kai iš užsienio lietuvių reikalaujama mokėti už vizas, Rusijos piliečiai į Lietuvą įsileidžiami be jokių vizų.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 32 straipsnis skelbia, kad kiekvienas lietuvis gali grįžti į Lietuvą ir laisvai apsigyventi Lietuvoje. Konstitucija nenurodo jokių sąlygų, kad pasinaudoti šia teise. Vyriausybė 1993 m. gegužės 6 d. nutarimu nepagrįstai apskundė grįžtantys lietuvių grįžimo iš užsienio ir nuolatino apsigyvenimo Lietuvoje procedūrą. Kad iš kitų šalių į Lietuvos Respubliką grįžtantys gyventi lietuviai būtų įregistruoti nuolatiniams Lietuvos gyventojais. Vyriausybės nutarimu jie privalo pateikti dokumentą, patvirtinantį jų išvykimą iš kitos šalies, dokumentą apie Lietuvoje įsigytą ar išnuomotą gyvenamąją patalpą, įrodyti, kad jie turi lėšų pragyvenimui. Seimas savo

(nukelta į 5 psl.)

Profesorai Lietuvoje nebesilankys

Rugsėjo 26 d. apie 10 val. vakaro prie "Lietuvos" viešbučio buvo užpulti ir sunkiai sumušti šiame viešbutyje apsisostę trys Mūnsterio universiteto profesorai, Vilniaus universiteto svečiai: prof. E. Ribat, prof. F. Hundsnušer ir kiti atvykę prof. H. Kraft.

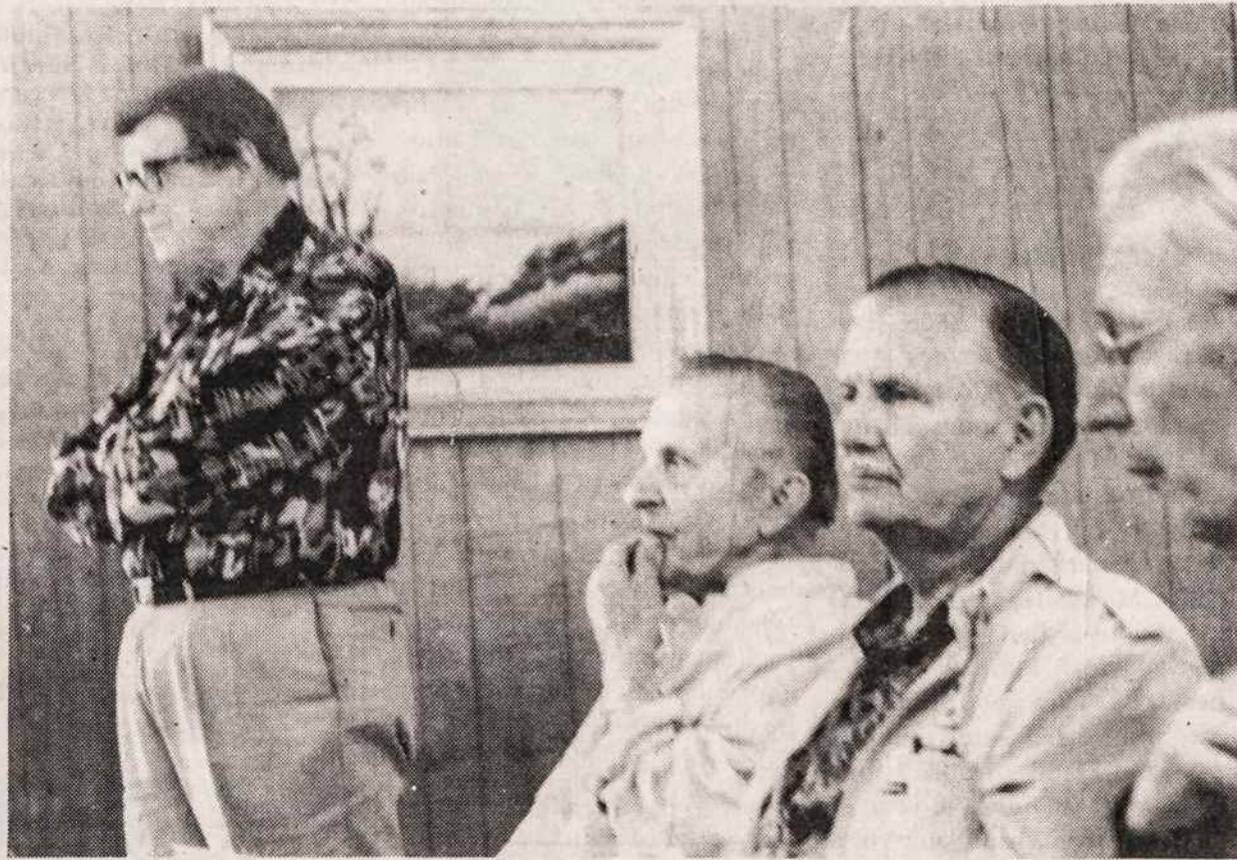
Svečiai buvo pakviesti Vilniaus universiteto germanistams skaityti paskaitų. Jie išėjo pasivaikščioti prie "Lietuvos" viešbučio. Čia juos ir užpuolė kaukėti vyrai. Labiausiai nukentėjo prof. F. Hundsnušer. Užpuolikai daužė pasaulinio garso profesoriaus galvą į cementinę sieną. Prof. H. Kraft pavyko pasprukti ir bėgti pagalbos į viešbutį. Užpuolikai paleido šūvį. Tačiau viešbutyje jokios apsaugos nebuvo. Nusikaltėliai pabėgo. Nukentėjusiems suteikta medicininė pagalba, o rytojau dieną buvo surašytas protokolas policijoje.

Svečiai išvažiavo nebaigę skaityti paskaitų. Kaip reikia jausti Vilniaus universitetui, pasikvietusiam juos?

Įdomu iškelti kriminalinės situacijoje visada užduodama klausimą: kam tai naudinga? Nusikaltimo til slas nebuvo vagystė, nei žmogzuostė. Tai kas? Greičiausia išėjimas ir noras atbaityti švietusius žmones, kurie neša Lietuvai civilizuos Europos dvasią. Tai vis dėlto, kam tai naudinga? Atsakymas vienas - praėjusių dienu ideologiniams vadams...

Šiandien jau sunku tikėti Lietuvos Prezidento užtikrinimu, duotu išėjusios lietuviams, kad Lietuvoje lankytis yra saugu...

(nukelta į 2 psl.)

Keturi daktarai — P. Kisielius, K. Ambrozaitis, Z. Brinkis ir V. Šaulys — dalyvauja Lietuvių Fronto Bičiulių studijų ir poilsio savaitės išvadų svarstyme. Vytauto Maželio nuotrauka

IŠVADINĖS MINTYS PO LIETUVIŠKŲ STUDIJŲ SAVAITĖS DAINAVOJE

Šios vasaros lietuviškų studijų savaitės ir Lietuvių fronto bičiulių konferencijos (1993 m. rugpjūčio 6 d., Dainavoje pagrindinė tema buvo "Mūsų žvilgsnis į politinę tikrovę bei ateities perspektyvas Lietuvoje" ir iš šios temos išplaukiantis mūsų pačių apsisprendimas Lietuvos ateities atžvilgiu. Išvadų komisijon pakviesti asmenys (Juozas Baužys, ir Zigmas Brinkis, Juozas Kojelis ir Vytautas Volertas) buvo įpareigoti kai kuriomis išvadinėmis mintimis, iškilusiomis savaitės paskaitose simpo-

ziumuose ar diskusijose, pasidalinti su visuomene.

1. Tikime žmogaus dvasioje glūdinčiais tiesos, teisingumo, tautinio solidarumo troškimais. Tad skirtumai tarp Lietuvos ir išėjusios, iššaukti laiko atstumų ir gyvenamosios aplinkos, būtinai lygintini abipuse pakanta ir geranorišku vieni kitų supratimu. Esame pasiryžę sutartinai spręsti atsiradusias lietuviškas problemas ir krikščioniškos moralės bei pilnutinės demokratijos dvasioje jungtis į mums artimas

politines gruputes. Tėvynės sąjungą ir Krikščionių demokratų partiją sutarusias konsoliduoti demokratines jėgas Lietuvoje, laikome mums idėjiškai artimiausiomis.

2. Penkiasdešimt komunistinės okupacijos metų pažeidė lietuvių tautos mąstyseną, pasireiškiančią logikos dėsnų nepaisymu, istorinių faktų žalojimu, tikrovės iškreipimu. Tokia sovietinė mąstysena ryškiai prasimuša Aleksandro Slavino, Tomo Venturov ir kai kurių kitų autorijų straipsniuose daugiau ar mažiau

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —**Kad Bendruomenė nepasiklystų**

Televizijos C-SPAN kanalas rugsėjo 26 d. transliavo Amerikos Kongreso vienos pakomisijos posėdį, kuriame keli kongresmenai apklausinėjo Valstybės departamento atstovus, tvarkančius paramos užsieniui programas. Tarp kitų parodymus davė ambasadorius Strobe Talbott, buvęs žurnalistas, o dabar Valstybės sekretoriaus patarėjas buvusių "sovietinių respublikų" reikalams. Pagal jį, vienoje respublikose valdžia yra patekusi į tikrų reformatorių rankas, o kitoje į komunistų, tik padėjusių partijos bilietus. Jelcin ir Ševarnadze jis vadino tikrais reformatoriais ir ragino kongresą Rusijai ir Gruzijai skirti stambią ekonominę paramą. Lenkija ir Lietuva, sakė jis, "kelia rūpestį", nes valdžia grįžo į reformuotų komunistų rankas. "Mes ypač artimai stebime, kas vyksta Lenkijoje ir Lietuvoje", kalbėjo Talbott, kurio žodis Valstybės departamente daug lemia. Jis taip pat kritiškai vertino Rusijos skelbiamą "artimo užsienio" politiką ir pažadėjo stebėti, kas toje politikoje priimtina, kas ne. "Is to darysime išvadas."

Amerikos lietuviams reformuotų komunistų Lietuvoje laimėjimas, kaip ir Talbott'ui pradžioje kelė nerimą. Po Lozoričio pralaimėjimo buvo girdėti balsai, kad gėda vadintis lietuviu. Pasirodžius žiniai apie prezidento Algirdo Brazausko atvykimą pas Amerikos lietuvius, Vytautas Volertas "Drauge" lietuvių Bendruomenei davė gerų pasiūlymų: oficialius pagerbimus organizuoja mūsų diplomatinė tarnyba, gi lietuvių Bendruomenė, jei kviečiama, su dėra pagarba Lietuvos prezidentą pasveikina. Bet mūsų PLB ir JAV LB vadovai išmintingo pa-

tarimo nepaklausė. Lietuvių Bendruomenei, kaip visuomenės telkiniui, praktiškose veiklose priėmusiam organizacines formas, iniciatyvos rodyti gal ir nereikėjo. Jei kas jau labai norėjo reikštis visuomenės vardu, tai pagerbimus galėjo organizuoti Salčiaus grupė ar Bobelio garbintojai, invokacijoms sukaltėti pasikvietę kanauninką iš Chicago.

Lietuvių Bendruomenės rūmas pastatytas ant demokratiškos pagrindų. Kraštų vadovybės išrenkamos tiesioginiu ir slaptu balsavimu. Kitaip buvo VLIKE, kitaip buvo ir tebėra ALTe. Kaip vaizdžiai prezidentui Brazauskui paaiškino JAV LB Krašto valdybos pirmininkas, Lietuvių Bendruomenė negalės būti kitokia kaip Lietuvių visuomenės dauguma. Gi iš VLIKO buvo likę tik griaučiai, nors vaizdavo organizaciją.

Tačiau ir Lietuvių Bendruomenėje gali įvykti laikinų susimaišymų, jei vadovybės nepadėjęs patirti tikrųjų visuomenės nuotaikų ir jei vidinėje struktūroje iškilų nesutarimų ir interesų susidūrimų. Balsai spaudoje ir JAV LB Tarybos sesijoje Chicagoje rodo, kad tarp PLB valdybos — JAV LB Tarybos prezidiumo, iš vienos pusės, ir Lietuvos prezidento pakvietimo lankyto New Yorke ir Los Angeles, atrodo, abiejų grandžių vadovybės sutarė. Bet kyla klausimas, ar kraštų Lietuvių Bendruomenės iš anksto buvo supažindintos su New Yorke prezidentui įteikto memorandumu ir jį paremiančiais argumentais, surašytais 30 puslapių dokumente. Kiek iš 26 PLB kraštų Bendruomenių įteikto memo-

(nukelta į 4 psl.)

Spalio 9 ir 10 dienomis Rosemonte, Embassy Suites viešbutyje prie Chicagos O'Hare aerouosto JAV LB XIII Taryba susirinko į savo paskutinę darbo sesiją. Iš 69 rinktų narių į šią sesiją atvažiavo 46.

New Yorke apygardai iš galimų penkių atstovavo du — šių eilučių autorius kaip NY apygardos pirmininkas ir Tarybos narys Tomas Lora. Iš New Yorke taip pat dalyvavo ir du Krašto valdybos nariai — vicepirm. sporto reikalams Pranas Gvildys ir Kultūros tarybos pirmininkė Laima Šileikytė Hood.

Kadangi dauguma Tarybos narių jau iš vakaro buvo suvažiavę, tad galėjo dalyvauti susipažinimo vakaronėje, kurią surengė šios sesijos globėja — Vidurio Vakarų apygardos valdyba.

Sesijos pradžia

Sesija pradėta Amerikos ir Lietuvos himnais. Tarybos prezidiumo pirmininkas Vytautas Kamantas tarė įžanginį žodį ir invokacijai sukaltėti pakvietė kun. Juozą Vaišnį, SJ. Vidurio Vakarų apygardos valdybos pirm. Kazys Laukaitis perdavė sveikinimus ir linkėjimus šios sesijos globėjų vardu.

Pagal Tarybos prezidiumo iš anksto pasiūlytą darbotvarkę, turėjo sekti jos priėmimas. Savo darbotvarkę pasiūlė ir LB Krašto valdyba, kuri reikalavo, kad daugiau laiko būtų skiriama bendruomeninių reikalų svarstymui.

Atidarant JAV LB XIII Tarybos sesiją, invokaciją skaito kun. Juozas Vaišnis, SJ. Prezidiumo iš kairės: sekretorės Svajonė Kerelytė ir Gražina Kamantienė, prezidiumo vicepirm. dr. Vytas Narutis, kun. Vaišnis, pirm. Vytautas Kamantas, vicepirm. Birutė Vilutienė, JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytas Maciūnas, PLB valdybos pirm. Bronius Nainys, Kanados LB pirm. A. Vaičiūnas, Lietuvių Fondo valdybos pirm. Stasys Baras. Kęstučio Miklo nuotrauka

**JAV LB XIII-OJI TARYBA
SUSIRINKO Į PASKUTINĘ SESIJĄ**

Po ilgokų diskusijų buvo sutarta leisti valdybai ir jos institucijom plačiau pasisakyti.

Protokolas antrosios sesijos, kuri įvyko 1992 m. rugsėjo 26 ir 27 dienomis Clevelande, nebuvo skaitytas, nes jis buvo nariams pasiūstas iš anksto. Jis buvo priimtas absoliučia dauguma.

Lietuvių Fondo valdybos pirmininkas Stasys Baras paryškino, kaip Lietuvių Fondas, dr. Antano Razmos ir kitų bendruomenininkų buvo įkurtas, visada gausiai rėmė visus LB darbus bei institucijas. Pažadėjo, kad ta parama tęsis ir toliau.

PLB kalba apie savo veiklą

PLB vardu kalbėjo jos valdybos pirmininkas Bronius Nainys. Negaišinant laiko, visiems Tarybos nariams buvo išdalintas 17 puslapių informacinis pranešimas.

Pranešime labai daug faktų apie PLB veiklą bei nuveiktus darbus, apie pirmininko keliones į Rusiją, Sibirą, Ukrainą, Baltarusiją, Latviją, Karaliaučiaus sritį ir du kartus į Lenkiją, bei apie kitų valdybos narių atsiekus. Pavyzdžiui, apie Rimo Česonio pastangomis penkių LB apylinkių "suporavimą" su penkiais Lietuvos miestais. Taip pat

KĘSTUTIS K. MIKLAS

apie dr. Petro Kisieliaus rūpesčių įsteigtą Lietuvos našlaitynamams, pagalbos ieškant, "Saulutę" (vadovė Indrė Tijūnienė), kurios uždavinys — rautis po kitataučių milijonierių kišenes, gamyklas ir prekybos sandėlius.

PLB valdyba yra užsimojusi paruošti ir išleisti 16 tomų "Lietuvos kovų ir kančių istoriją". Jau ruošiami pirmieji 4 tomai, ir medžiaga jau beveik surinkta 7 tomams. Šio projekto įgyvendinimui artimai bendradarbiaujama su Lietuvos istorikais.

Pastaruosiu metu per pasimatymą su Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku, jam buvo įteikti memorandumai dėl už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių pilietybės, dėl okupanto atimto turto sugrąžinimo buvusiesiems savininkams ir dėl miltų į Lietuvą siunčiamom dovanom.

Buvo pasisakyta ir apie PLB organą "Pasaulio Lietuvį". Paaikškėjo, kad šalia 2,500 egzempliorių, 500 vienetų yra spausdinami Lietuvoje. PLB pirmininkas nusiskundė, kad iš JAV bendruomenės vadovybę sudarančių 83 asmenų (Taryba,

Krašto valdyba, Garbės teismas ir Kontrolės komisija) 24 "Pasaulio Lietuvių" neprenumeruoja. Jis taip pat palietė ir šio žurnalo finansinę būklę. Nežiūrint to, kad praėjusiais metais pajamos siekė beveik 40,000 dolerių, jų nepakanka padengti visas išlaidas. JAV LB Krašto valdyba, tiek šiemet, tiek pernai davė paramos po 3,000 dolerių.

Pirm. Nainys nušvietė problemą dėl naujai sukurtų Rytų kraštų Lietuvių Bendruomenių. Tačiau apie ją plačiau pakalbėjo naujasis PLB atstovas Lietuvoje Juozas Gaila. Tos Bendruomenės, vos pradėjusios veikti, yra pradėtos skaldyti. Taip jau įvyko Moldovoj ir tai bandoma daryti kitur. Tai daro organizacija "Sanryša", kuri neva esanti susikūrusi iš sovietinės "Tėviškės" draugijos, nors jos steigėjas tai ir neigia. "Sanryša" skelbiama esanti "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės sudėtinė dalis... nėra konkuruojanti su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacija...". Deja, anot Gailos, tikrumoje dalykai yra kitokie. "Sanryša" gauna stambokas lėšas iš valdžios tam, kad padėti Vidurio Europos ir Rytų kraštų lietuviams. Tas lėšas ji skirsto savo nuožūra. Neįstoje į "Sanryšos" narius arba aktyviai dirbą Lietuvių Bendruomenėje negauna tam tikrų paslaugų arba yra grasinami jų negausių.

Garbės teismas ir Kontrolės komisija

Garbės teismo vardu kalbėjo jo pirm. dr. Antanas Razma. Jis pranešė, kad per praėjusius metus turėjo tik vieną bylą ir ją sėkmingai išsprendė.

Neatvykus Kontrolės komisijos pirm. Linui Kučui, tos komisijos aktą perskaitė jos narys Pranas Joga. Paaikškėjo, kad Clevelande esančios Lietuvių Sodybos dabartinė vadovybė jau eilę metų nesiskaito su Lietuvių Bendruomenės vadovybe ir LB Kontrolės komisijai neleidžia daryti revizijos bei patikrinti savo pajamų bei išlaidų knygas. Yra daromi žygiai normalizuoti susidariusių padėtį. Jei tai nepavyks

(nukelta į 4 psl.)

DARIUS IR GIRĖNASJŲ SKRYDŽIO
60 METŲ
SUKAKTĮ
PRISIMENANT

PAULIUS JURKUS

17

Stepas Darius buvo priverstas gydytis nuo džiuvos. Vasaras jis praleisdavo Chicagos apylinkėse skraidydamas lėktuvu į tolimesnius miestelius, kurorto vietas, vežiodamas laikraščius. Ten ežero pakrantės apaugusios krūmais — mažai vietos lėktuvui nutūpti, bet Darius visas keliones atlikdavo tiksliai ir tvarkingai. Skraidė įvairiais lėktuvais ir svajojo grįžęs Lietuvon suorganizuoti komercinę aviaciją, keleivinę oro liniją.

Žiemą išvykdavo į pietų kraštus. Darius daugiausia laiko praleisdavo Fort Lauderdale, Floridoje, kur susidarė sąlygos skraidyti. Skraidė naktimis ir atlikinėjo įvairius pratimus. Reikėjo S. Dariui pažinti dangaus žvaigždes, kur ir kaip jos "keliauja", kad galėtų orientuotis. Paprastu lėktuvu jis buvo nuskrūdes į Chicago ir grįžęs.

Paskui pakvietė jį skraidyti dideliu trijų motorų Fordo gamybos lėktuvu. Čia jau buvo net 5 laktūnai su savo padėjėjais. Su tuo dideliu lėktuvu skraidė po Ameriką, pasiekė ir Chicago, vėl grįžo į Floridą.

Floridoje jis atsidėjęs mokėsi nakties skraidymo, kaip orientuotis pagal žvaigždes. Kiekvieną kartą jam buvo užduodami skirtingi pratimai. Tokiu būdu Darius tikrai buvo pasirėngęs tolimai kelionei per Atlantą, įvairiausiose sąlygose nepasimesti, nepaklysti. Atlikęs tiek daug skraidymų, Darius buvo laikomas geru patyrusiu laktūnu, su gera orientacija erdvėje.

1932 metų pavasarį Darius grįžo į Chicago. Jo gydytojas dr. Davodonis jau neberado džiuvos pėdsakų.

Dabar liko tik rimtai ir rūpestingai pasirėngti didžiajam žy-

giui per Atlantą. Amerikoje būdamas S. Darius patobulino savo skraidymą, susipažino su įvairiais lėktuvais, jų tarpe ir trijų motorų.

Su savo šeima Lietuvoje jis palaikė nuolatinius ryšius. Siųsdavo jiems pinigų, o iš ten gaudavo nuotraukų, vaizduojančių augančią dukrelę.

Chicago buvo Darius antroji tėviškė. Čia gyveno motina, seserys, brolis. Visi jį mylėjo, juo didžiavosi, kad toks garsus laktūnas. Motina vis kalbėjo, kad Darius turėjo tik skraidymą, o seserys rėmė pinigais.

1932 metų pavasarį Darius atsidėjęs ėmė ieškoti draugo, su kuriuo galėtų pakilti į didelę kelionę. Anksčiau jau buvo užkalbinęs du, bet abu atsisakė. Dabar trečias draugas jau buvo čia pat Chicagoje. Tai buvo Stasys Girėnas. Ir kas jis toks buvo?

STASYS GIRĖNAS

Raseinių apskrityje, Kaltinėnų valsčiuje, Vytogalos kaime gyveno du broliai: Antanas ir Juozas Girskiai. Jiedu buvo neturtingi ūkininkai. Juozas vedė Marcelę Martinkūtę, jiems gimė 16 vaikų. Ligos išmarino 12 vaikų. Menkoje trobelėje liko tik keturi. Stasys buvo pats mažiausias. Jis gimė 1893 m. spalio 4 d. (šiemet sukako šimtas metų). Spalio 7 d. Upynos filijos baž-

nyčioje jis buvo pakrikštytas Stanislavo vardu.

Tėvas turėjo tik 15 ha žemės.

Pradžios mokyklą pradėjo privačiai, kaip tada buvo įprasta. Kai Stasiukas buvo 11 metų, jį ištiko pirmoji nelaimė: 1904 m. mirė tėvas, būdamas apie 60 metų amžiaus. 1909 m. mirė ir motina. Stasys liko visiškai našlaitėlis.

Keliauja Amerikon

1910 metais su vyresniu broliu Petru ryžosi keliauti Amerikon, kur nuo 1900 m. gyveno vyriausiasis brolis Jonas ir paskui atvažiavusios dvi pusseserės.

Stasiukas jau buvo 17 metų. Jaunuoliai į Chicago atvyko 1910 m. gegužės 6 d. ir sustojo pas savo brolių Joną, kuris buvo nevedęs. Visi gyveno pas dėdės Antano Gurskio dukterį Agnietę Gilienę didžiausioje lietuvių kolonijoje Bridgeporte, IL.

1910 Stasys įstojo pradžios mokyklon, kurią lankė trejus metus. Petras netrukus ėmėsi staliaus amato, kuris buvo pelningas, ir tokiu būdu galėjo įsigyti nuosavus namus. Vyriausiasis brolis Jonas dirbo fabrike.

1913 m. Stasys pradėjo dirbti spaustuvėje pasiuntiniu. Netrukus pradėjo mokytis spaustuvininko amato, kaip valdyti spaustinimo mašiną. Pasimokęs kelis

mėnesius, Stasys dirbo "Naujiečių" spaustuvėje, paskui didelėje amerikiečių spaustuvėje.

Domisi technika

Nuo jaunystės Stasys domėjosi technika. Chicagoje jis pirkto dviratį, kuris anais laikais buvo brangenybė.

Kai tik buvo išrastas motociklas, Stasys tuoj susidomėjo nauja mašina ir nusipirko.

Stasiui patiko motociklo greitis, kad nereikia pedalų minti. Mėgo pats taisyti motociklą: išardydavo, išnarstydamo dalis ir vėl susstatydavo.

Tačiau greitai metė motociklą ir nusipirko motorinį laivelį, kuriuo galėjo vežioti net 12 žmonių. Čia prasidėjo ir šioks toks biznis: už atlyginimą jis žmones paplūdydavo po Michigano ežerą.

Pirmojo pasaulinio karo metu pamatė lėktuvus ir jais susižavėjo. Vis keliaudavo į aerodromą lėktuvų stebėti. Amerikai įstojus į Pirmąjį pasaulinį karą, Stasys norėjo savanoriu stoti į jos kariuomenę, bet jo dėl silpnos sveikatos nepriėmė.

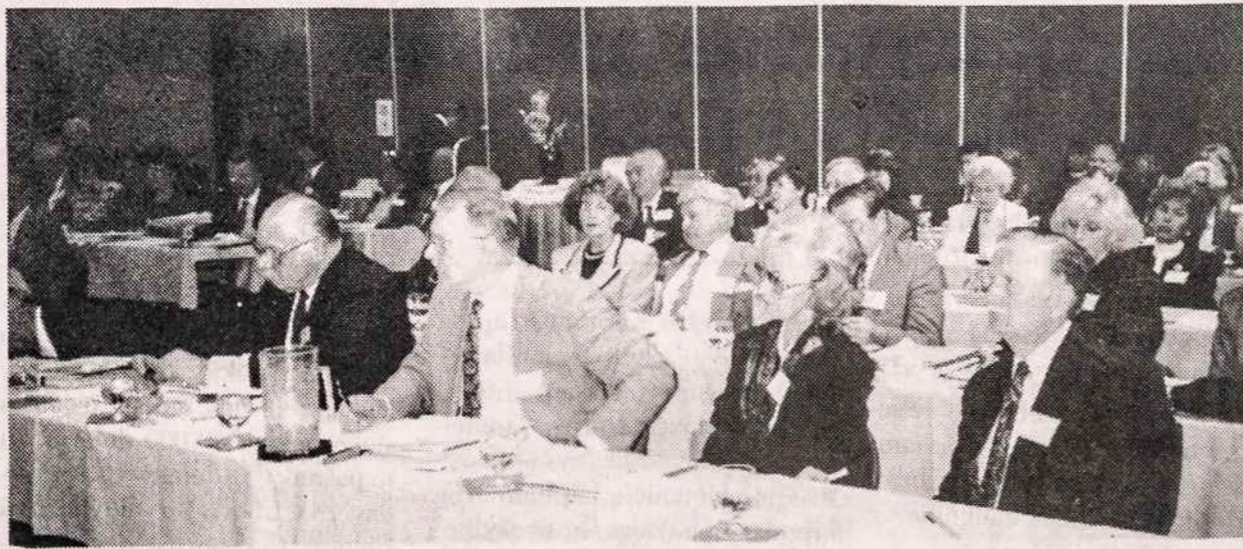
Jam vis rūpėjo aviacija ir norėjo ten patekti. Jis nuvyko į gretimą Missouri valstiją, truputį pakelkęs savo pavardę, pasivadinęs Girch, kuri skyrėsi nuo nepriimtino čia Girskio.

Dabar Stasys į kariuomenę buvo priimtas ir 1917 m. spalio mėn. 11 d. paskirtas į 138 oro eskadrilę. Tarnavo jis Love Field, Dallas, Texas. Amerikos kariuomenėje jis išstarnavo 17 mėnesių ir 20 dienų kaip lėktuvų mechanikas, bet troško pasidaryti laktūnu ir skraidyti. Tuo metu pasibaigė Pirmasis pasaulinis karas ir Stasys buvo paleistas iš kariuomenės.

Jau tada buvo "užsikrėtęs" laktūno liga. Skraidydavo kitų valdomu lėktuvu kaip keleivis: atėjo noras ir pačiam pasiskraidyti. Grįžęs iš kariuomenės, vėl dirbo spaustuvėje, susitapė pinigų ir nusipirko automobilį "Ford".

1921 metais su kitais lietuviams suorganizavo taxi bendrovę ir pasivadio Hub Cab Co. Jos nariai įsigijo apie 50 automobilių. Stasys kaip sąžiningas žmogus buvo išrinktas bendrovės išdėdiniu. Kartu ir pats vadovėdavavo savuoju "Forduku". Jiems gerai sekėsi, kol prasidėjo depresijos metai. Žmonės taupė pinigus, mažiau naudojosi taxi patarnavimais. Atsirado ir didelė konkurencija, nes Chicago buvo didmiestis, pilnas įvairių paslaugų. Ši lietuvių bendrovė 1929 m. subankrutavo ir Stasiui net nuostolių padarė.

(Bus daugiau)

Dalis JAV LB XIII Tarybos dalyvių sesijos metu. Iš kairės pirmoje eilėje: JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirm. Algimantas Gečys, Edmundas Kulikauskas, Violeta Gedgaudienė ir dr. Zigmas Brinkis. Kėstučio Miklo nuotrauka

JAV LB XIII-OJI TARYBA SUSIRINKO Į PASKUTINĘ SESIJĄ

(atkelta iš 3 psl.)

pasiekti tiesiogiai, galbūt, reiks ieškoti sprendimo dėl tolimesnio priklausomumo Lietuvos Bendruomenei Amerikos teismo keliu.

Krašto valdybos pranešimai

Kadangi visų Krašto valdybos narių ir jos institucijų pranešimai buvo iš anksto išsiuntinėti visiems Tarybos nariams, tad jų šioje sesijoje niekas neskaitė. Pranešėjai pasitenkino tik bendrais bruožais pasisakydami ir iškeldami tik reikšmingesnius faktus.

Pirmasis kalbėjo Krašto valdybos pirm. Vytautas Maciūnas. Iš jo pranešimo paaiškėjo, kad yra trintis su Tarybos prezidento pirmininku, kas ryškiai atsispindėjo ir šios sesijos eigoje. Santykiai su PLB pirmininku taip pat nebuvo šilti, ypatingai plečiant ryšius su Lietuva. PLB pirm. Nainio viešas pasisakymas neremti Birštono konferencijos ir boikotuoti ją, įnešė daug kartėlio.

Tolimesnius pranešimus padarė valdybos vykd. vicepirmininkė adv. Regina Narušienė, visuomeninių reikalų tarybos pirm. Algimantas Gečys, Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė, Socialinių reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė, Ekonominės reikalų tarybos pirm. Antanas Dambriūnas, naujai išrinktoji Kultūros tarybos pirm. Lai-

Kad Bendruomenė nepasiklystų

(atkelta iš 3 psl.)

randumo planams ir siūlymams yra pritarę?

Iš to, kas pasiekė viešumą, susidaro įspūdis, kad PLB pirmoje vietoje stato karo meto pabėgėlių į Vakarus reikalus, kaip tai dviguba pilietybė, turto atgavimas, muitai. Bet gal bendruomeniškas solidarumas įpareigoję pirmąjį dėmesį sutelkti ne į Vakarus, bet į Rytų pusę. Vieni, likę Lietuvoje ar patekę į Rytus, žuvo, kiti, išlikę gyvi, irgi neteko dvarų, ūkių, namų, daugelis sveikatos ir galimybių sugrįžti į nepriklausomybę atgavusią Lietuvą, nekaltant jau apie patirtas baisias kančias. Gal gi pirma pasirūpinti tais, kurie bendroje nelaimėje daugiau nukentėjo?

Kalbant apie žemesniąją, bet pagrindinę Lietuvos Bendruomenės grandį — kraštų Bendruomenes, norėtumė žinoti, ar vadovybės savo sprendimus derina su apylinkių daugumos nusistatymais. Jei jau ne su narių, tai bent su apylinkių valdybų nuomonėmis.

Jei vadai, atitrūkę nuo organizuotos visuomenės daugumos, pradės elgtis autokratiškai, pasuks į nesėkmingai išbandytą VLIKo kelią.

ma Šileikytė - Hood, vicepirm. dr. Vitalis Vengrys, vicepirm. organizaciniams reikalams Gintaras Čepas, vicepirm. sporto reikalams Pranas Gvildys, vicepirm. jaunimo reikalams Gailė Radvenytė ir valdybos sekretorius Balys Raugas. Jų pranešimai buvo išsamūs ir parodė visiems, kad Krašto valdyba tikrai daug nuveikė visose srityse.

Pasisako apylinkių pirmininkai

LB Tarybų istorijoje ši sesija galėtų pasigirti, kad į ją diskusijoms buvo pakviesti ir apylinkių pirmininkai ar jų atstovai. Diskusijose pasisakyti buvo pakviesti atstovai iš 4 apylinkių — Salomėja Daulienė iš Chicago, Brighton Park, Pranas Joga iš

Clevelando, Angelė Karnienė iš Michiana ir Aidas Kupčinskas iš Bostono. Tie keturi prelegentai supažindino su problemomis apylinkėse, ypač kad vyresnioji karta, buvusi per ilgus metus Bendruomenės pagrindu ir širdimi, dabar jau yra pavargusi. Jaunimas, į kurį tiek daug vilčių buvo dedama, stovi atokiau ir nesijungia į bendruomeninę veiklą. Mišrios šeimos irgi sumažina apylinkių narių skaičių ir vaikai iš tokių šeimų daugumoje nelanko šeštadienių mokyklų. Nusiskysta, kad centriniai LB organai per mažai kreipia dėmesio į apylinkes ir nepadaeda joms. Apylinkės jiems reikalingos tik aukoms surinkti. Net ir nuomonės iš apylinkių nesusilaukia tinkamo atgarsio.

Pravažiuoja svečiai "Darbininko" redakcijoje. Iš k.: Lietuvos aerolinių generalinis direktorius Stasys Daildyka, verslininkas Simas Velonskis, Lietuvos prekybos ministeris Jonas Biržiškis, Laisvės Žiburio radijo direktorius Romas Kežys. Kėstučio Miklo nuotrauka

LIETUVOS SKAT PROBLEMOS NESUMAŽĖJO

(atkelta iš 1 psl.)

va juos perka iš Rusijos. Lietuvos kariūnai mokysis Riazanės desanto karo mokykloje, o karininkai bus rengiami Kaliningrade. Tačiau ministras A. Butkevičius, grįžęs iš eilinio vizito į Vakarus, nepailsdamas kalba apie Lietuvos gynybinių struktūrų įsiliejimą į Vakarų gynybos struktūras. O Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas neradodamas meluoja išėivijos lietuviams, kad Lietuvos kariūnai nebus ruošiami Rusijoje.

Taigi, Lietuva turi netgi dvi gynybos strategijas: vieną tikrąją, nukreiptą į Rusiją, o kita, kuri labai gražiai skamba Vakarams.

Šiandien Lietuvos gynybos avangardas yra "Geležinio vilko" brigada. Jos penki batalionai yra ginkluoti tik lengvais ginklais, neskaitant nedidelio skaičiaus turėtų ir dovanotų šarvuotųjų. Lietuvos Seime kai kurie deputatai įrodinėja, kad armija Lietuvai iš viso nereikalinga (tada neiškiltų dilema, kuri iškilo 1940 m.: ar gintis, ar pasiduoti?). Pavyzdžiu

Lietuvai galėtų tapti Danija. Mažytė šalis yra viena iš stipriausių NATO kariniame bloke.

Po savanorių akcijos paspartėjo vyriausiojo kariuomenės vado paieškos. Kandidatūros yra net dvi: buvęs Vilniaus universiteto karinės katedros viršininkas pulkininkas J. Andriškevičius ir KAM puskarininkų mokyklos vadas B. Vizbaras. Abu eję sovietinius karo mokslus Rusijoje. Iš vienos pusės, kur surasti žmones, kurie išmanyti karo mokslą ir nebūtų tarnavę Sovietų Sąjungai? Iš kitos pusės, asmeniškai pažinėjus pulkininką Andriškevičių (uolų Sovietų tarnai, įvedusį privalomą karo mokslą lietuviams merginoms studentėms ir kalbėjusį su lietuvišiais studentais vien rusų kalba) sunku patikėti, kad jis gali tapti nepriklausomos Lietuvos karo vadu.

Tik paaiškėjus, kad į Nacionalinio saugumo komiteto pirmininko vietą atsisedo rašytojas-stribas V. Petkevičius (jis apie savo nuopelnus Sovietų valdžiai Lietuvoje rašė 1975 m. savo knygoje "Yra šalis":

SEMINARAS KGB-STAMS

Nuo redakcijos: Lietuvos savaitraščio "Naujasis Dienovidis" Nr. 35 ir Nr.36 (1993 m. rugsėjo 13 ir 20 d.) atspausdintas unikalus ir slaptas dokumentas - KGB 5-ojo skyriaus viršininko E. Baltino pranešimas, skaitytas 1986 m. seminare KGB darbuotojams. "Darbininko" redakcija supranta, kad faktai išdėstyti šiame pranešime domina laikraščio skaitytojus, todėl tęsiame dokumento perspausdinimą.

4

Silpna vieta, dirbant su nelegalios spaudos leidėjais, yra jų ryšių su Vakariais išaiškinimas ir perėmimas.

Turimos medžiagos analizė leidžia daryti išvadą, kad "Kronikos" ir "Aušros" leidėjai iki 1981 m. siūsdavo leidinius per Maskvos disidentus, su kuriais nustatyti geri ryšiai. Dabar, sprendžiant iš agentūrinių-operatyvinių duomenų, pastovaus kanalo jie neturi, apie tai liudija dideli tarpai tarp išleidimo ir leidinių patekimo į Vakarus. Tam naudojami atvykstantys į Lietuvą turistai, tenka manyti, kad tai ne atsitiktiniai žmonės, o specialiai į Lietuvos TSR siunčiami emisariai: kunigai, vienuolės, kiti klerikalai, turintys giminiškų ir kitokių ryšių su leidėjais.

Kiti galimi "Kronikos" ir "Aušros" siuntimo į Vakarus keliai:

— likę ryšiai su Maskvos disidentais, kurie palaiko ryšius su Maskvoje akredituotais diplomatais ir korespondentais;

Jstatų keitimas

Pereitų metų Tarybos sesijoje presidiumas buvo įpareigotas peržiūrėti dabartinius JAV LB įstatus bei taisykles, pakeitimus bei papildymus ir pranešti apie juos šiai sesijai. Prezidiumas tai padarė ir iš anksto pasiuntė nariams susipažinti. Dėl kiekvieno pakeitimo buvo daug diskusijų. Vienu atveju dėl vieno žodžio pakeitimo buvo ginčytasi beveik visą pusvalandį. Net ir dėl Bendruomenės pavadinimo, ar ji turėtų būti vadinama Jungtinių Amerikos Valstybių ar Valstijų vardu nebuvo sutarta iki bus išsiaiškinta su mūsšiais kalbininkais. Įpusėjus keitimų svarstymui, daug Tarybos narių paliko salę. Nebuvo kvorumo tolimesniam balsavimui. Reikėjo tolimesnį svarstymą sustabdyti. Prezidiumas pranešė, kad šiuo atveju likusieji sūdomi pakeitimai ar papildymai bus svarstomi korespondenciniu keliu.

(Bus daugiau)

"Prieš tokius ir aš pakėliau ranką, nes jie iš mano tėvynės norėjo atimti idėją..."), jau yra nebe taip nuostabu. Išryškėja Lietuvos valstybės gynybos strategija - kartu su Rusija, perėmus "geriausius" praeities idėjas ir jų vykdytojus.

Sunku šiandien pasakyti, ar savanoriai vėl išeis į mišką. Problemos auga ir konfrontacija didėja. Nepastebėti, kad tai ir ideologinė konfrontacija, negalima - tuo paneigtume akivaizdžią tiesą. Tačiau tos priemonės, kuriomis kovojau leitenantas Maskvyti ir jo bendražygiai pasirodė naudingos tik valdžiai ir vyriausybei, bet ne pritariantiems demokratinės Lietuvos kūrėjams. Jei kovos priemonių nepakeis viena arba abi pusės, rezultatas gali būti liudnas. Dabartinė politika: savanorių - į mišką, o valdžios - savanorius nuginkluoti ir į kalėjimą, negali atvesti priemonių sprendimo.

Žaizda Lietuvos krutinėje tik pagilėjo. Ar Lietuvos valdžia pagaliau supras, kad laikas ją gydyti, o ne neigti...
A. J.

— respublikos gyventojai, lankantys kapitalistinių šalių pasiuntinybes Maskvoje;

— išvažiuojantys į kapitalistines šalis turistai ir asmeniškais reikalais;

— lenkų piliečiai, atvykstantys į Lietuvos TSR, taip pat mūsų piliečiai, vykstantys į LLR.

Yra ir kitų nepatiktųjų duomenų apie nelegalius persiuntimo kanalus jūros keliu, per Latvijos ir Estijos teritoriją.

Mes baigiame sudaryti konkretų planą, pagal kurį turi būti patikrinti šie keliai, taip pat konkretūs signalai. Į šį darbą bus įtraukti įvairūs Komiteto skyriai, taip pat rajonų skyriai. Be to, kadangi darbo apimtis labai didelė, laukiame pasiūlymų ir pagalbos, įtraukiant kompetentingą agentūrą šios problemos sprendimui.

Nagrinęjant kanalus, negalima užmiršti ir iš užsienio teikiamos pagalbos priešiškausiems asmenims. Didelė dalis tokių lėšų forminama per Injurkolegiją kaip palikimai, kadangi, apiforminant palikimą, nereikia įrodyti giminstės ryšių. Taip pat materialiai remti naudojami siuntiniai, valiutinės parduotuvės (beje, jų apyvarta 1985 m. viršijo 10 mln. invaliutinių rublių). Iš viso žinoma 42 objektai, gaunantys tokių materialinę paramą. Tačiau, mano manymu, ypač svarbu nustatyti faktus, kai materialinė parama eina per trečius asmenis, t. y. kai faktiškasis gavėjas stengiasi likti šešėlyje. Tokiais atvejais, kaip suprantate, galimas atsisakymas už "Kroniką", taip pat ir kitas paslaugas, tame tarpe šnipinėjimą. Taigi, reikia nukreipti mūsų agentūrą, aiškinant tokius faktus ir gautos informacijos pagrindu vykdyti kvalifikuotus agentūrinius-operatyvinius veiksmus.

Plačios galimybės darbai atsiveria perimant nuteistų klerikalų, tokių kaip Svarinskis, Tamkevičius, Bieliauskienė, Lapienis, Matulionis, ryšio kanalus su bendraminčiais laisvėje, įjungiant vietinius KGB organus. Būtina geriau dirbti su nuteistųjų giminių ir artimaisiais, verbuojant juos. Tai padėtų efektyviau dirbti ta linkme.

Ne mažiau svarbu toliau aktyviai dirbti, fiksuojant politiškai kenksmingus ir antitarybinius klerikalų ir nacionalistų iššokimus, kaip pamokslai, įvairios peticijos, parašų pojomis rinkimas, kalėdinių eglučių organizavimas, įvairios eisenos ir t. t. Pozityvūs poslinkiai šiame darbe yra, sukaupta patirtis, pagerėjo sąveika su Sekimo skyriumi, tačiau darbo kokybė atskirais atvejais žema, ypač apiforminant dokumentus — jie išmėtyti po skyrius, po bylas, o tai trukdo apibendrinti informaciją.

Apibendrinant reikia pasakyti, kad būtina šalinti šiuos trūkumus ir sukcentruoti dėmesį pirmausia, apiforminant nepasiduodančių poveikiui objektų: "Nuodėmklausio", "Judo", "Užsispyrėlio", "Lunatiko", "Kulisos", "Hidros", "Tinos" ir kai kurių kitų nusikalstamą veiklą.

Būtinai praktiški veiksmai priešiškausiems vienuolė, kitų antitarybinių elementų atžvilgiu. Tenka pripažinti, kad ši žmonių katego-

rija dėl mūsų nerangumo veikia ir dirba gana laisvai. Daugelis iš jų veda parazituojančią gyvenimo būdą, pažeidžia pasų režimą, todėl per milicijos organus juos reikia traukti administracinėn, o kai kada ir baudžiamojon atsakomybėn.

...Svarbią vietą respublikos KGB darbe užima kontrapropaganda. Šio darbo koordinacijai Komitete sudaryta Spaudos grupė, vadovaujama pirmininko pavaduotojo H. Vaigausko. Pasielkė Spaudos grupės pavaduotojai. Vietoje A. Naruševičiaus tas funkcijas nuo šių metų perėmė 5-os Tarybos viršininko pavaduotojas A. Jevtejevas.

Kontrapropagandinis darbas apima platų spektrą klausimų, pradedant prieš ideologinių akcijų triuškinimu, naudojant masinės informacijos priemones ir baigiant operatyvinių darbuotojų pasisakymais darbo kolektyvuose.

Tik 1985 m. kartu su kino studija naudojant Valstybinio archyvo ir KGB archyvo medžiagą, čekistų-veteranų, liaudies gynėjų atsiminimus, sukurtas pilnametražinis dokumentinis filmas "Meilė ir išdavystė", kuriame pasakojama apie kruvinus buržuazinių nacionalistų nusikaltimus pokario metais, apie spektaklių kurstytojišką veiklą; dokumentinis filmas apie katalikų bažnyčios padėtį Lietuvoje (užsienio žiūrovui); su respublikiniu Radiju paštatytos dvi radijo pjesės: "Nojaus laivas", demaskuojantis Vakaruose atsiradusių išdavikų, tokių kaip Štromas, Venclova, Šakalys ir kt., priešišką veiklą, ir "Ilgas kelias atgal", parodantis, kaip falsifikuojami duomenys nelegaliems leidiniams.

Praeitais metais išleistas devynios kontrapropagandinės knygos, respublikinėje ir vietinėje spaudoje išspausdinta daugiau nei 100 straipsnių, parengtos aštuonios radijo laidos užsieniui, taip pat trys televizijos ir šešios radijo laidos vietiniam transliavimui.

Ypač svarbios publikacijos masinės informacijos priemonėse, kurios mažina religinį ekstremizmą respublikoje, demaskuoja priešiškausiems nusiteikusius klerikalus. Toks darbas labai reikalingas, ir jį reikia visokeriopaip plėsti. Tačiau, kaip ir anksčiau, išlieka reikalavimas, kad publikacijos būtų suderintos su suinteresuotais padaliniais, Spaudos grupe, kadangi ne visi autoriai gerai žino teisingą bažnyčios padėtį mūsų respublikoje, politinius šios problemos niuansus, taip pat operatyvinių tikslingumą, nušviečiant tuos ar kitus epizodus. Kai kada tokios publikacijos būna deklaratyvios, skelbiančios nepatiktus faktus ar silpnos literatūrinio požiūriu. Tuo greitai pasinaudoja nelegalių leidinių leidėjai ar kunigai-ekstremistai savo pamoksluose.

Mažai girdime atsiliepimų apie kontrapropagandinių priemonių poveikį, o tai padėtų tobulinti šį darbą. Prašome įjungti agentūrą, patikimus asmenis, ne tik nagrinėjant įvairių visuomenės sluoksnių reakciją.

Taip pat būtina kruopščiai ruošti pasisakymams kolektyvuose, gerai žinoti, ką kalbėti vieni ar kiti auditorijai.

Draugai! Pabaigai reikia pasakyti, kad mūsų planai, projektai ir kalbos bus šio to verti, jei bus realiai įgyvendinti. Todėl ir reikia stengtis, kad darbai nesiskirtų nuo žodžių.

1986 03 18

Versta iš rusų kalbos

(Pabaiga)

STASYS LOZORAITIS TAUTOS ŠVENTĖJE DAYTONA BEACH, FL

Floridos Daytona Beach lietuvių telkinį kasmet įvyksta rugsėjo 8-tos Tautos šventės minėjimas. Šiame jis buvo sekmadienį, rugsėjo 12 d. Kaip ir visuomet, šventę ruošė Amerikos lietuvių tautinės sąjungos apylinkės skyrius, kuriam šiuo metu vadovauja Vytautas Abraitis.

Pasibaigus sekmadienio popietinėm pamaldom, apylinkės lietuviai ir svečiai susirinko į Treasure Island Inn viešbučio salę, kur turėjo progos pasimatyti ir pasikalbėti su atvykusiais iš kitur. Svečiai buvo iš Miami, St. Petersburgo, Juno Beach, Orlando, West Palm Beach ir kitų Floridos vietovių. Iš viso apie 140 dalyvių.

Svarbiausias svečias buvo Lietuvos ambasadorius Washingtono Stasys Lozoraitis. Atsistojimu ir gausiais plojimais pagerbtas, ambasadorius priėjo prie visų stalų ir asmeniškai pasisveikino. Visiems susirinkus, šventės minėjimas buvo pradėtas Amerikos bei Lietuvos himnais ir pritaikyta malda, kurią paskaitė Kazys Barinas.

Po vakarienes V. Abraitis įžanginė kalboje pasveikino ambasadorių ir pakvietė jį prie stalo. Stasio Lozoraitis kalba buvo jautri ir atvira. Atradė, kad jis kalbėjo ne kaip ambasadorius, bet kaip pilnas žmogus, susirūpinęs tėvynės būkle ir ateitimi. "Lietuva — tai mūsų motina", sakė jis. Mes turime ją gerbti, mylėti ir melsti, kad ji atleistų sūnų klaidas.

Prezidento rinkimų metu S. Lozoraitis, aplankęs didelę dalį Lietuvos, susitiko daug žmonių ir pamatė, kaip suzeista ir sužalota mūsų tėvynė. Tiek žmonės, tiek organizacijos norėjo, kad jis taptų prezidentu, bet gerai suorganizuotas stipresnės partijos aparatas paveikė balsuotojus ir nulėmė kitaip.

Pasibaigus kalbai, buvo nemažai klausimų iš salės, į kuriuos ambasadorius atsiliepė stebėtinai atvirai. Tačiau paklausus apie jo tarnybos padėtį, ambasadorius negalėjo duoti tikro atsakymo, nes ne nuo jo priklauso paskyrimas ar atšaukimas. Neapgalvotai jį atšaukus iš ambasadoriaus pareigų, buvo pažeista diplomatinė procedūra, todėl JAV valdžiai pageidaujant, jis pri-

valėjo likti savo tarnyboje. Oficialiai nepaskyrus naujo asmens, S. Lozoraitis tuo tarpu ir toliau atlieka savo pareigas ambasadoriu. Viena iš tų pareigų bus prez. A. Brazausko sutikimas Washingtono, jam atvykus dalyvauti Jungtinių Tautų sesijoje New Yorke.

Vienas iš aktualesnių klausimų lietuvių pilietybės ir pasų reikalą. Čia ambasadorius dar kartą patvirtino, kad anksčiau suteikti pilietybės prašymai nebegalioja. Norint gauti Lietuvos pasą, reikia visą dokumentaciją ir procedūrą pradėti iš naujo. Ambasada gali atsiųsti reikalingas instrukcijas ir formas, bet pasus suteikia tik tai Vidaus reikalų ministerija Lietuvoje.

Baigdamas savo žodį, S. Lozoraitis nuoširdžiai padėkojo už pagerbimą, bet kartu pareiškė, kad jo nuopelnai didžiąja dalimi priklauso visiems, kurie tiek darbais ar finansais, tiek moraliskai rėmė ambasados darbą. Čia nuskambėjo lyg ir atsiveikimo gaida, ypač dėkojant ambasados tarnautojams už pasiaukojimą ir entuziazmą.

Šventės minėjimą praturtino

Tautos šventės minėjime Daytona Beach, FL. Iš k.: ALT S-gos skyriaus pirm. Vytautas Abraitis, Stela Abraitienė ir Lietuvos Ambasadorius Washingtono Stasys Lozoraitis. Jono Daugėlos nuotrauka

Daytona Beach gyventojos, rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės skaitinys iš jos romano "Devinas lapas", kuriame atspindėjo tragikalių pergyvenimų nuotaikas traukiantis iš Lietuvos, liepsnojančiam Danzige. Autorė labai jautriai ir subtiliai supynė tuolaikines svajones ir dabartinį gyvenimą. Viltys ir troškimai išsipildė, bet ne taip, kaip buvo svajota. Lietuva jau nebe ta, ir mes pasikeitė ir nebe ten... Praeitais, kaip ir jaunystė, nebesugrąžinama. Alg. Š.

CHICAGOJE

VAKARONĖ SU VYTAUTU DUDĖNU

Vytautas Dudėnas, du su puse metų praleidęs bedirbdamas Lietuvos finansinėje sistemoje, paskutiniu metu buvęs Lietuvos Investicijų banko pirmininku, rugsėjo 10 d. savo pergyvenimus papasakojo grupei tautiečių Balzeko lietuvių kultūros muziejuje įvykusioje vakaronėje.

Kalbėtojas atskleidė vargus kurie jį lydėjo organizuojant šį banką ir vėliau. Nupasakojo ir priežastis, privedusias prie šio banko veiklos sustabdymo.

Is visa tai atliko be pykčio, kas normaliai pastebima pas tuos, kurie nepasiekia savo tikslo. Taip pat labai ir nesmerkė dabartinės Lietuvos valdžios, kuri nusprendė uždaryti jo vadovaujamą banką. Jis daugumoje pasitenkino tik faktų pateikimu.

Netrukus ir klausimų, į kuriuos irgi ramiai stengėsi atsakyti. Su kalbėtoju supažindino Chicago lietuvių finansininkas A. Kurkulis, o programą pradėjo rengėjų — "Saulutės" — Lietuvos našlaičių globos būrelis — pirm. I. Tifnelienė.

Žmonių atėjo gal apie penkis-dešimt. (E.Š.)

Poetas ir filminkas V. V. Landsbergis per kultūrinę popietę "Galerijoje" rugsėjo 12 d. Stickey, IL. Ed. Šulčiūčio nuotrauka

V. V. Landsbergis, parodęs du savo naujesnius kūrinius: filmą apie dail. P. Repšį ir apie Perlojos respubliką.

Dalyvių tarpe matėsi daugiau svečių iš Lietuvos, o taip pat ir vietinių kultūros darbuotojų. Šeiminkas, neseniai grįžęs iš tėvynės, visus šiltai sutiko ir pavaišino. Jis džiaugėsi, kad netrukus Lietuvoje pasirodys jo nuotraukų albumas.

E. Š.

PASKIRTA PREMIJA UŽ DAILĖ

JAV LB krašto valdyba, besirūpinama išeivijos kultūrinio gyvenimu, yra įkūrusi Kultūros tarybą, kuri kasmet skiria premiją už lietuvių dailininkų kūrinius.

Premijai skirti Kultūros taryba sudaro specialią komisiją, kuri savo ruožtu parenka tų metų labiausiai pasižymėjusį dailininką. Premijuojami tik JAV gyvenę ir čia besireiškę dailininkai.

Kultūros tarybai dabar pirmininkauja Laima Šileikytė-Hood. Ji pakvietė dail. Petrą Vaškį, kad sudarytų vertinimo komisiją ir paskirtų dailės premiją už 1993 metus.

Dail. Petras Vaškys į tą komisiją pasikvietė: dail. Vytautą K. Jonyną, dail. Eleną Kepalaitę, ir jie, susisiekę telefonais, praeitos savaitės gale 1993 metų dailės premiją paskyrė dail. Elenai Urbaitytei, gyvenančiai Wantagh, NY, už jos kūrybinę veiklą, aktyvų dalyvavimą lietuvių dailės gyvenime, už moderniojo meno idėjų sklaidimą Lietuvoje.

Premijų reikalai buvo kiek susilubavę ir pakliuvę į aklavietę. Džiugu, kad jie išsprendė gera prasme, tad premijos bus paskirtos ir bus įteiktos.

Savo auka paremk lietuvišką spaudą

IMIGRANTAI?

Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos valdybos pareiškimas dėl Lietuvos Vyriausybės pažeidžiamų užsienio lietuvių teisių ir teisėtų interesų

(atkelta iš 1 psl.)

1993 m. birželio 8 d. nutarimu papildomai nustatė, kad sugrįžęs asmuo, dokumentais įrodęs šias sąlygas, tik po metų bus pripažintas nuolatiniu Lietuvos gyventoju, ir tik praėjęs migracijos tarnybos patikrinimą bei pastarajai įsitikinus, kad minimas asmuo iš tiesų nuolat gyvena Lietuvoje, moka mokesčius ir t.t.

Galima padaryti tik vieną išvadą: grįžtantys lietuviai Vyriausybės traktuojami kaip imigrantai.

Neseniai Vyriausybės priimtas nutarimas apdėti maito mokesčiais užsienio lietuvių teikiama (atvežama, perduodama per kitus asmenis ar siunčiamą paštu) šiuo sunkiu metu taip reikalingą įvairių paramą savo giminiams ir artimiesiems kelia

pagrįstą pasipiktinimą. Vyriausybė neturi jokios moralinės nei juridinės teisės pasisavinti dalies tautiečių artimiesiems Lietuvoje skiriamas paramas, dėl kurios išeiviams tenka apriboti būtiniausias savo pačių poreikius.

Šie sprendimai buvo priimti tuoj po Ministro Pirmininko A. Šleževičiaus susitikimo su Amerikos lietuvių bendruomenės atstovais. Jame buvo siekta geresnio išeivijos ir Lietuvos gyventojų supratimo.

LKDP valdyba protestuoja prieš šiuos vyriausybės nutarimus, reikalauja juos nedelsiant panaikinti. Būtų gražu, kad Vyriausybė atsiprašytų visų lietuvių ir jų šeimų narių, iš kurių neteisėtai buvo reikalaujama atvykimo vizų, ir grąžintų paimtą vizos mokesčių.

Vilnius, 1993 m. rugsėjo 15 d.

Aplink pasaulį

□ Lenkijos prezidentas Lech Walesa, aršus antikomunistas, spalio 14 d. paskyrė kairiųjų ūkininkų partijos lyderį 34 metų Valdemar Pavlak naujuoju ministru pirmininku. Šis paskyrimas atidarė duris pirmajai kairiajai vyriausybei po komunistų pralaimėjimo. Walesa nenorėjo paskirti kairiosios vyriausybės ir tikėjosi patvirtinti šią idėją parlamente. Bet jis pasakė, kad neblokuos demokratinio proceso, ir Walesa atstovas pranešė apie Pavlak paskyrimą. Per paskutiniuosius 15 senosios vyriausybės valdymo mėnesių, Lenkija tapo pirmąją postkomunistine šalimi, kurioje dėka laisvos rinkos ekonominių reformų pradėjo augti ekonomika. Nacionalinio produkto išaugimas 1993 m. planuojamas 4.5%.

□ Maskvoje Jelcin tebetęsia kovą. Spalio 14 d. valdžia uždarė 15 opozicinių laikraščių ir suareštavo dar 8 žmones, įtariamus dalyvavimu sukilime prieš Jelcin. Tarp areštuotųjų yra kareiviai, policininkas ir neo-nacis. Jie įtariamai tuo,

kad spalio 3 d. atakavo TV stotį ir sekančią dieną kovėsi prie parlamento pučistų pusėje. Taip pat uždarytos kai kurios televizijos programos. Buvo atleisti laikraščiu "Pravda" ir "Sovietckaja Rosija" redaktoriai ir laikraščiams bus suteikti nauji vardai. Laikraščio "Sovietckaja Rosija" darbuotojai sako, kad jie ir toliau laiko savuoju viršininku atleistą iš darbo redaktorių ir valdžios sprendimą jį atleisti paduos į teismą. Ruckoj ir Chasbulatov bei trys ministrai tebėra kalėjime. Buvo sulaukyti apie 34,000 žmonių, pažeidusių komendanto valandos režimą. Generalas leitenantas Sergei Stepašin, Saugumo ministro N. Goluško pavaduotojas, pareiškė, kad 18 buvusių ministerijos darbuotojų buvo maišto metu parlamente ir jie gavo 2.5 milijono rublių (tai yra \$2,083) už suteiktas paslaugas. Tačiau Stepašin neigė tai, kad dabartiniai Saugumo ministerijos darbuotojai buvo prieš Jelcin maišto metu.

□ Į Vengriją atskrido aštuoni Rusijos naikintuvai MiG-29. Tai Rusijos mokeskis už \$1.6 milijardo skolą. Tačiau šis mokeskis padengia tik apie \$500 milijonų. Planuojama, kad dar aštuoni Rusijos naikintuvai, kaip mokeskis už skolą, bus atskraidinti spalio 26 d.

□ Prieš dvejus metus atskleistą plataus masto korupcijos skandalo Italijoje tyrinėjimas tęsiasi. Paaškrėję, kad Milano tardytojai

pasiektą paklausimą dėl dešimčių milijonų dolerių vertės vertybinių popierių, kurie, tikima, buvo padėti į Religinų Darbų Institutą, formaliai žinoma kaip Vatikano banką. Tardytojai nori žinoti, kas padėjo vertybinius popierius, ar jie buvo pakeisti į pinigų, ir, jeigu taip, tai kas atsiėmė pinigus. Vatikanas pranešė, kad jie negavo oficialaus paklausimo, bet žada bendradarbiauti su Milano tardytojais.

□ Pasaulio lyderiai pasiuntė savo sveikinimus Popiežiui Jonui Pauliui II, švenčiančiam 15-os metų jubiliejų nuo išrinkimo popiežiumi dienos.

□ Rusijos prezidentas B. Jelcin paskelbė visaliaudinio balsavimo už naują Rusijos konstituciją datą - gruodžio 12 d.

□ Popiežius Jonas Paulius II spalio 16 d. priėmė Filipinų vyriausybės kvietimą apsilankyti Filipinuose 1995 m. sausio mėn. Planuojama, kad Popiežius išbus Filipinuose tris dienas ir dalyvaus Pasaulio Jaunimo dienoje. Tai bus antras Popiežiaus vizitas į Filipinus. Pirmą kartą Jonas Paulius II Filipinuos aplankė 1981 m.

□ Rusijos saugumo pajėgos spalio 16 d. suareštavo vieną iš labiausiai pagarsėjusių spalio 3-osios d. pučo organizatorių Ilja Konstantinov. Jis yra Nacionalinio gelbėjimo fronto lyderis. Pučistas, kaip ir kiti maištininkai, dabar ilsisi Lefortovo kalėjime.

Finansininkas Vytautas Dudėnas kalba apie padėtį Lietuvoje. Pranešimas vyko Chicagoje, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Ed. Šulčiūčio nuotrauka

POPIETĖ PAS ALGIMANTĄ KEŽI

Bent kartą mėnesį fotografu Algimanto Kežio Stickey miestelyje esančioje "Galerijoje" vyksta sekmadieninės programos — susitikimai su įdomiais žmonėmis, daugumoje Lietuvos kultūrininkais.

Rugsėjo mėn. 12 d. popietę pas save šeiminkas pakvietė į "Santaros Šviesos" suvažiavimą iš Lietuvos atvykusius Šaulių Žuką, Sigitą Parulskį ir Vytautą V. Landsbergį. Pirmasis, kuris yra literatūros kritikas, daugiau kalbėjo apie jo vadovaujamą leidyklą ir žurnalą "Baltos lankos". S. Parulskis, kuris darbuojasi "Lietuvos aide", šiek tiek papasakėjo apie save, padėklavimo ir trumpą savo eilėraščių. Kiek plačiau apie savo kūrybą pasakė jaunas filmų meno atstovas

— Rašytojas Vytautas Tamulaitis po ilgos ligos mirė rugsėjo 22 d. Toronte, Kanadoje, sulaukęs 80 metų amžiaus.

— Dr. Vytautas Dambra, Lietuvos ambasadorius Venesueloje, spalio 16 d. išvyko į Lietuvą. Su juo išvyko vienos iš didžiųjų pasaulio naftos bendrovių atstovai naftos ir gamtinių dujų tiekimo Lietuvai reikalais. Iš Lietuvos Dambra vyks į Paryžių baigiamajai derybų fazei su prancūzų naftos bendrove dėl terminalo Klaipėdoje statymo.

— Kęstutis Genys, poetas ir dramaturgas Kaune aktorius, pakviestas atlikti programą Los Angeles LF bičiulių rengiamajame 27-me literatūros vakare. Vakaras įvyks gruodžio 5 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Iš Los Angeles poetas K. Genys kviečiamas į Detroitą ir Floridą. Jei atsirastų ir kitų vietovių, norinčių šiuo nuostabaus aktoriaus talentu pasigėrėti, iki spalio 25 d. galima kreiptis telef. 310 395-8355.

— Mrs. Frances R. Petkus, Dayton, OH, vėl perrinkta Lietuvos Vyčių organizacijos centro valdybos pirmininke, atsiumtė "Darbininkui" Lietuvos Vyčių 80-ojo Seimo rezoliuciją, kurioje dėkojama "Darbininkui" už talką Vyčiams. Prie rezolucijos pridėtas ir \$200 čekis. Leidėja, administracija ir redakcija Lietuvos Vyčiams už bendradarbiavimo įvertinimą nuoširdžiai dėkoja.

— Jonė Liandzbergienė ir Jūratė Tamulaitienė, enciklopedistės iš Lietuvos, rugsėjo 21 d. atvyko į Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą Chicagoje rinkti archyvinės ir naujos medžiagos apie žymiuosius Amerikos lietuvius naujam žinynei, kurį bendromis jėgomis išleis LTSC bei Lietuvos Mokslo ir Enciklopedijų atskirų skyrių redakcijų vedėjos. Jos Centro globoje bus apie pusmetį ir bandys surinkti veikalui duomenų plačiai sklaidžiama anketa bei asmeniškais ryšiais.

— Lietuvių fotografų paroda, ruošiamą Lietuvių foto Archyvo, atidaroma Chicagoje, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje, spalio 29 d. Paroda tęsis iki lapkričio 7 d.

— Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras rugsėjo 22 d. į Lietuvą išsiuntė septintąjį savo suorganizuotą talpintuvą su 42,000 svarų knygų ir žurnalų, kuriuos Lietuvos bibliotekoms bei mokykloms suaukojo visuomenė. Pakrovime dalyvavo 29 Centro talkininkai. Persiuntimo išlaidas vėl padengė Lietuvių Fondas. Anot Centro pirmininko prof. dr. Jono Račkausko, LTSC pastangomis surinkta ir Lietuvon išsiųsta literatūra jau viršija 150 tonų svorį.

— Antanui Gudoniui, St. Petersburg, FL, Romo Kalantos Šaulių kuopos vadui, lankantis Lietuvoje, tenykštė Šaulių S-gos centro valdyba už nuopelnus Lietuvai ir Šaulių S-gai, jam suteikė LŠS garbės šaulio vardą.

— Nauji Darbininko skaitytojai: Vytautas Šeštokas, Los Angeles, CA; Zina Vyšniauskas, Malverne, OH; Rev. A. Tamulis, Pittsburgh, PA; Mrs. Alice Kriaučiūnas, Richmond Hill, NY.

Sveikiname naujus skaitytojus ir primename, kad "Darbininko" metinė prenumerata tik 30 dol.

Matininkės Lietuvos kaime. Viktoro Kapočiaus. Nuotr.

PHILADELPHIA, PA

Iškilmingai paminėta Tautos diena

Lietuvių moterų federacijos Philadelphijos klubas pastoviai jau ketvirtą dešimtmetį surengia Tautos šventės — Rugsėjo aštuntosios minėjimus.

Šiomet jis įvyko rugsėjo 19 d. Šv. Andriejaus parapijos patalpose. Moterys, pasipuošusios tautiniais drabužiais, bažnyčioje žygiavo procesijoje su Lietuvos trispalve. Mišias aukojo parapijos administratorius kun. T. Burkauskas, pasakydamas dienas pritaikytą pamokslą. Mišių skaitinius atliko R. Raubertaitė. Vargonavo muz. A. Kaulinytė.

Tuo po mišių parapijos salėje minėjimą pradėjo ilgametė šio klubo pirmininkė Sniegulė Jurskytė, primindama Rugsėjo

aštuntosios prasmę, pabrėždama, kad Vytautas Didysis buvo didelis Švč. Marijos gerbėjas ir jai skirtą dieną, t.y. rugsėjo aštuntąją, pasirinko savo karūnacijai. Kalbėdama apie šios dienos reikšmę, priminė ir pareigą išlaikyti lietuviškumą, pasisemti jėgų tautinei veiklai bei atnaujinti ryžtą neištirti Amerikos tautybų katilė.

Pasidžiaugusi, kad j šį minėjimą sutiko atvykti Moterų klubų federacijos pirmininkė Aldona Noakaitė-Pintsh, pakvietė ją tarti žodį.

Prelegentė, priminusi netolimos praeities išsivijus lietuvių vieningą veiklą Lietuvos laisvinimo pastangose, gausias demonstracijas, pastebėjo, kad atgavus Lietuvai laisvę ir pra-

sidėjus kelionėms "į ten ir iš ten", pirmąjį bendravimo džiaugsmą pradėjo temdyti abipusis nusivylimas.

Priminusi Lietuvos sunkumus įtvirtinti nepriklausomybę, prelegentė klausė: "Kuo mes galime padėti Lietuvai"? Ir čia pažėrė eilę konkrečių pasiūlymų: padėti pozityviais pamokymais mokyklose, pasiūnčiant mokytojus, siuntinėti čia išeinančius laikraščius bei knygas, jaunuolius skatinti susirašinėti su Lietuvos jaunimu, dažniau lankytis Lietuvoje ir ne tik pas gimines, bet ir įvairius telkinius ir rasti galimybę pabūti kaimuose, kad laisvojo pasaulio dvasia greičiau apvalytų ten užsilikusias sovietinio auklėjimo pasekmes.

Iš prelegentės sakinių plaukė paraginimas: bendrauti su Lietuvos žmonėmis, bet kartu neužmiršti išsivijus lietuvių tautinės veiklos!

Moterų klubų federacijos pirmininkei už prasmingus žodžius nuoširdžiai padėkota plojimais.

JUNO BEACH, FL

Kun. Vytautas Pikturna iš Brooklyno į Singer Island, FL, grįžta spalio mėn. gale. Pirmosios mišios įprastinėje bažnyčioje bus spalio 31 d. 2 v. popiet. Tradicinės Vėlinių pamaldos už mirusius bus lapkričio 2 d. 3 v. popiet kapinių mauzoliejuje.

"Dainos" choro vadovė grįžta spalio 10 d. Choro repeticija numatoma spalio 20 d.

Tradicinė gegužinė, rengiama LB apylinkės valdybos, bus lapkričio 5 d. 12 val. Carlina parke, Jupiter.

Tradiciniai pabendravimo pietūs vyko ir vasaros metu. Liepos 13 d. buvo prisiminta valstybės diena — Mindaugo karūnacijos diena bei Dariaus ir Girėno skrydžio 60 metų sukaktis. Tik ką iš Lietuvos grįžė dr. Henrikas ir Alicija Soliai papasakojo apie gyvenimą Lietuvoje. Rugsėjo 10 d. pietų metu pranešimą padarė LB apylinkės pirmininkas dr. V. Majauskas. Jis taip pat kalbėjo apie gyvenimą Lietuvoje. Rugsėjo 14 d. prisiminta Tautos šventė. Kalbėjo dr. V. Majauskas. Šios apylinkės 12 asmenų dalyvavo Tautos šventės minėjime Daytona Beach, FL, kur kalbėjo ambasadorius Stasys Lózoraitis.

Dr. Katriutė ir Marius Sodoniai važinėjo po Europą, aplankė Vengriją, kur dirba jų sūnus, taip pat dalyvavo Lietuvių studijų savaitėje Augsburgėje. L. B.

Minėjimo meninei daliai atlikti buvo pakviesta Pensilvanijos universiteto lietuvių kalbos dėstytoja Aldona Rastenytė-Page. Ji kalbėjo apie lietuviško žodžio vystymąsi, sugretindama jį su tautinio atgimimo raida. Programa buvo pajvairinta vaizdinėmis priemonėmis — vėliavėlėmis, o lietuviško žodžio raida palyginta su metų laikais. Pradžioje buvo iškelta balta — vaizduojanti žiemą — vėliavėlė su 1863 metų data ir buvo pacituota "Aušros" pirmo numerio įvadas, kuriame dr. Jonas Basanavičius kviečia tautą susidomėti savo praeitimi, savo protėviais, paminklais, dainomis, padavimais. Toliau ji kalbėjo apie atgimusį lietuvių pašišventimą Lietuvos labui. Paivaizduodama tą atgimimą — pavasarį, ji meniškai paskaitė Donelaičio "Pavasario linksmybes".

Aptardama Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, kuriame buvo susirūpinta lietuviško žodžio švarinimu bei puoselėjimu, ji kalbėjo: "Atėjo tarsi žaliuojanti vasara. Džiaugėmės savo šalimi, savo gamta ir sava kalba, o mūsų žodis buvo lakus, saikus ir pilnas pasitikėjimo..." Tą nuotaiką ji pavaizdavo paskaitydama Kazio Binkio žaismingas eiles "Rugiagėlės", "Aguonėlės" ir "Vėjavaiškis".

Lietuviško žodžio ruduo palygintas su mūsų tautos okupacija, kai lietuviai poetai prabilę atidarydami savo susitelkusių žodžių aruodus ir išreikšdami mūsų visų skausmą. Našiausiu šio laikotarpio atstovu jį pacitavo Bernardą Brazdžionį, kurio žodis krito į mūsų širdis kaip nusirpusi uoga. Ji jautriai paskaitė "Šiaurės pavaisystę", "Per pasaulį keliauja žmogus" ir eilėraštį, skirtą "Lietuviškam žodžiui".

Minėjimas praėjo gražiai ir prasmingai. Marija Raugienė

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS NEW YORK - RYGA - NEW YORK

\$700.00 nuo rugsėjo 16 d. iki spalio 31 d.

\$650.00 nuo lapkričio 1 d. iki gruodžio 16 d.
nuo sausio 10 d. iki kovo 16 d.

\$750.00 nuo gruodžio 17 d. iki sausio 9 d.

TOS PAČIOS KAINOS GALIOJA IR JŪSŲ GIMINĖMS,
SKRENDANT IŠ RYGOS Į NEW YORKĄ IR ATGAL.
Prie visų kainų reikia pridėti taksus.

Dėl rezervacijos ir informacijos prašome kreiptis į:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4 TUMO-VAIŽGANTO 9-1
Newton, MA 02164 VILNIUS, LIETUVA
Tel.: 617-965-8080 TEL.: 22-79-79
Fax.: 617-332-7781 FAX.: 22-67-67

LIETUVIŠKA KOMPANIJA IŠ CHICAGO

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą
SIUNTINIAI | LIETUVA
SIUNTINIAI PRISTATOMI | NAMUS
NEW YORKE, KREIPKITĖS Į MŪSŲ ATSTOVĄ
TEL. (718) 441-4414
85 - 17 101 ST.
Richmond Hill, NY 11418
IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.
1-800-775-SEND
IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

**SUDARYDAMI TESTAMENTUS,
NEPAMIRŠKITE "DARBININKO"!**
Tuo prisidėsite prie lietuvių palaikymo ne tik
JAV, bet ir visuose lietuvių židiniuose, kuriuos
kiekvieną savaitę lanko "Darbininkas".

UNIONTOURS

Geriausios kelionės į Pabaltijį

LIETUVA '93/'94

SPECIALŪS SAVAITGALIAI

(kelionė ir viešbutis)

VIENOS SAVAITĖS ir

11 DIENŲ programos.

Apstokite viešbutyje "TURISTAS", vad. olandų.

Papigintos kelionės nuo lapkričio 1 d. iš:

\$550 New York/Boston

\$650 Chicago/Miami

\$750 Los Angeles/Seattle

Labai nupigintos kelionės į vieną pusę
į (arba iš) Vilnių, New Yorką ir Miami.

Pat ir Eric paaiškina apie išimtis. Skambinkite:

1 - 800 - 451 - 9511

Isteigta 1931

UNIONTOURS

79 Madison Ave., New York, N.Y. 10016

Tel: 212 - 683 - 9500

Fax: 212 - 683 - 9511

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York (Chicago) -- Vilnius --
New York (Chicago) \$599 round trip
One way \$380

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

DEXTER PARK PHARMACY

Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- VILTIS pradeda antrus siuntinių į Lietuvą persiuntimo metus.
- Visi siuntiniai nuvežami ir žmonėms asmeniškai į namus pristatomi vieno mėnesio laikotarpyje.
- VILTIES sekantis Kalėdinis konteineris išvyksta lapkričio 16 d. ir Lietuvą pasiekia mažiau kaip per tris savaites.
- Minimalus mokestis už siuntinį yra \$25. Vieno svoro kaina yra nuo 69 iki 99 centų.
- Visi siuntiniai yra apdraudžiami.
- Norime pranešti, kad VILTIES siuntinių agentūra kartu su Vilniaus Arkikatedros Religijinių Centru organizuoja asmeninius pagalbos siuntinius ypatingai sunkiai gyvenantiems Lietuvos žmonėms.
- VILTIES siuntinių tarnyba yra ne pelno organizacija, kuri surenka pagalbos siuntinius Amerikoje ir išvežioja po visą Lietuvą.
- Siunčiant per VILTIES firmą, nei siuntėjui, nei gavėjui nereikės mokėti jokių maito mokesčių.
- VILTIES siuntinių surinkimo punktai yra New England, New Jersey ir New York.

Į Athol, MA, priimti siuntinių atvyksime spalio 26 d., antradienį, nuo 4.00 iki 6.30 val. po pietų.

Siuntiniai lapkričio mėnesį surenkami sekančiuose miestuose: Pennsylvania Anglikasių rajono įvairiuose miestuose turėsime specialų 2 dienų siuntinių surinkimą 6-7 dienomis (šeštadienį - sekmadienį).

CENTERVILLE (Cape Cod), MA 10 d. (trečiadienį)	4.00 - 6.30 po pietų
PUTNAM, CT 10 d. (trečiadienį)	4.00 - 6.00 po pietų
BROCKTON, MA 11 d. (ketvirtadienį)	3.30 - 7.00 po pietų
PROVIDENCE, RI 11 d. (ketvirtadienį)	4.00 - 6.00 po pietų
NASHUA, NH 12 d. (penktadienį)	9.00 - 11.00 ryte
LOWELL, MA 12 d. (penktadienį)	12.00 - 2.00 po pietų
LAWRENCE, MA 12 d. (penktadienį)	3.00 - 5.00 po pietų
WATERBURY, CT 13 d. (šeštadienį)	9.00 - 11.00 ryte
HARTFORD, CT 13 d. (šeštadienį)	12.00 - 2.00 po pietų
WORCESTER, MA 13 d. (šeštadienį)	12.00 - 4.00 po pietų
BROOKLYN, NY 14 d. (sekmadienį)	12.00 - 3.00 po pietų
NEW HAVEN, CT 14 d. (sekmadienį)	5.00 - 7.00 po pietų

☞ Dėl visos smulkesnės informacijos prašome kreiptis telefonu:

(617) 269 - 4455

Jums pageidaujant galime atsiųsti paruoštus siuntinių organizavimo informacinius raštus.

Gintaras Karosas, Vytautas Bazikas ir VILTIES ŠTABAS

A.† A. AMALIJA BORTKEVIČIENEI

mirus, jos dukrai Marijai Noreikienei, žentui Leonui, anūkei Rūtai ir proanūkiui Andriui gilią užuojautą reiškia Ormond Beach kaimynai:

R. Bagdonienė
N. O. Karašos
M. D. Petrikai
J. A. Sodaičiai
A. D. Šilbajoriai

A.† A. AMALIJA BORTKEVIČIENEI

mirus, dukrai Marijai Noreikienei, Lietuvių Moterų Klubų Federacijos garbės pirmininkei, ir sūnui Jonui su šeimomis bei visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Lietuvių Moterų Klubų Federacija

A.† A. MONIKAI STASIUKYNIENEI

mirus, dukrą Danutę Alksniniene su šeima ir kitas gimines nuoširdžiai užjaučia Giraitės kaimynai:

V. ir I. Alksniniai R. ir D. Keziai
J. ir A. Alytai Z. ir Ž. Jūriai
P. ir N. Baltrulioniai A. Pesytė
V. ir B. Ignai G. Rajeckas
A. Tamošiūnas

PADEKA A.† A. MARGARITA (STAKNYTĖ) SAMATIENĖ

mirė 1993 m. gegužės 6 d., San Francisco, Kalifornijoje. Palaidota gegužės 11 d. Holy Cross kapinėse, North Arlingtone, New Jersey, šalia savo vyro Stepo Samato (jos pirmasis vyras Adolfas Samsonas palaidotas Lietuvoje).

Nuoširdi padėka visiems, kurie suteikė mums paramos velionės ligos ir jos mirties metu. Ypatinga padėka velionės broliui Algiiui Stakniui už jo pagalbą ir paramą paskutiniams jos gyvenimo mėnesiams ir dienoms. Didelis ačiū jos broliui Klemensui Stakniui, brolienei Sue ir jų dukroms Barbarai ir Carol, o taip pat broliui Edvardui Stakniui ir brolienei Alinai už jų rūpestį ir pagalbą laidotuvių surengime Rytiniame šalies pakraštyje bei informaciją spaudoje. Širdinga padėka jų dukrai Audrai (Margaritos dukterėčiai) už jos keliones iš Rytinio į Vakarinį šalies pakraštį su šilta paguoda ir parama Margaritai ir jos vaikams.

Esame dėkingi Mons. Dominick Pociui už maldas šermeninėje, mišių atnašavimą ir laidotuvių pravedimą, o velionės broliui Vincui Stakniui už jo gražų žodį apie Margaritos nueitą prasmingą gyvenimo kelią. Taip pat esame dėkingi velionės dukterėčiai solistei Angelei Kiaušaitėi už giedojimą mišiose, smuikininkui Juliiui Vėblaičiui ir vargonininkei Genovaitei Mazur už muzikinę palydą mišių metu. Širdingas ačiū Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkei New Yorke Aldonai Pintsch už gražią atsisveikinimo kalbą, o Irenai Vėblaitienei už jautriai padeklamuotą eilėraštį. Didelis ačiū ambasadoriui Stasiui Lozoraičiui, buvusiam Margaritos šefui, kuris paskutinis su ja kalbėjo telefonu prieš jos mirtį.

Gili padėka Vladui Ramojui, Pauliui Jurkui ir Gedinui Griškevičiui už parašytus straipsnius apie Margaritą JAV ir Lietuvos spaudoje.

Velionės vaikai ir anūakai reiškia nuoširdžią padėką visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems, kurie taip gausiai atsilankė koplyčioje, dalyvavo mišiose ir palydėjo velionę į kapines.

Širdingai dėkojam visiems už pareikštą užuojautą mums ir kitiems šeimos nariams, žodžiu ir raštu, bei už užprašytas mišias, gėles, aukas ir maldas. Esame dėkingi Shaw-Buyus laidotuvių įstaigai už rūpestingą patarnavimą ir Lietuvių Katalikų Bendrijos centrui Kearny, NJ, už gerai paruoštus polaidotuvių pietus.

Išėkis ramybėje, mylima mamyte ir močiute. Mes Tave mylime ir niekad Tavęs nepamiršime.

Nuliūdę:

Duktė Karina ir vyras David Brucker su vaikais
Duktė Margarita ir vyras Richard Cuthbertson
su vaikais
Sūnus Danielius ir žmona Carol Samsonai
su vaikais ir anūkais

A.† A. MARIJAI LAUGALIENEI - PAZOLIS

mirus, dukrai Birutei Ašebergienei, sūnui Vytautui, marčiai Jadvygai, anūkam ir proanūkiams bei kitiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Vytas ir Olga Nakutavičiai
Pranė Nakutavičienė
Juozas ir Gertruda Nakutavičiai

A.† A. KAZIMIERAS ČIUODERIS

mirė rugsėjo 30 d., 1993 m.

Visada išliko patriotas ir mylėjo Lietuvą.

Apie jo mirtį praneša giliame nuliūdime likę:

žmona Liucia ir sūnus Roland Čiuoderis

Trylikos metų
mirties sukaktis

Neteko Tau sugrįžti į numylėtą
Tėviškę - Uteną, Gudeniškės,
Amžina Tėvynė taip
anksti, netikėtai
Priglaudė Tave...

Š.m. lapkričio 5 d. sueiņa trylika metų, kai
Viešpaties pašauktas užbaigė
šios Žemės kelionę

A.† A. Muzikas MYKOLAS CIBAS

Šviesiam jo atminimui bus aukojamos mišios už jo sielą:

-- Brooklyne, NY, lietuvių pranciškonų koplyčioje lapkričio 5 d.

-- Clevelande, OH, lapkričio 8 d. mišias aukos prelatas Aleksandras Goldikovskis.

Nuoširdžiai prašau draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Mykolą savo maldose, kad Viešpats suteiktų jo sielai amžiną šviesą.

Žmona Eufemija

Šių metų liepos 24 dieną suėjo 10 metų, kaip netekome savo brangaus vyro, tėvo, brolio, žento -

A.† A. ANTANO IVAŠKOS

Visus, kurie jį pažino, prašome prisiminti a.a. Antaną maldose. Mišios už jo vėlę buvo aukojamos Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos vienuolyno koplyčioje, Putname.

Minėdami šią liūdną sukaktį, prisimename brangų Antaną su ilgesiu ir meile,

Gintarė, Ritonė, Tomas, Paulius
ir Gailė Ivaškai,
Teresė, Algimantas, Andrius
ir Liudas Landsbergiai,
Irena Banaitienė ir
Donatas Banaitis

Edwardas ir Genutė Witkai

EDWARDĄ C. WITKŲ PALAIDOJUS

Edwardas C. Witkus, gimęs Maspeth, NY, 1920 m. lapkričio 27 d., mirė Floridoje 1993 m. rugsėjo 23 d., sulaukęs 72 metus amžiaus.

Jo tėvas, Williamas Witkus, buvo dailininkas - tapytojas ir inžinierius (aprašytas Lietuvių enciklopedijoje), tad ir savo abu sūnus, Edwardą ir Vinceną bei dukrą Rūtą išleido į aukštuosius mokslus. Sūnus Edwardas 1950 m. baigė Fordhamo universitete farmaciją ir įsigijo savo vaistingą Brooklyne. Padedant žmonai Genovaitei, joje išdirbo 25 metus.

Gyvendamas Queens Village, turėjo labai daug draugų. Žmona kasmet per Padėkos dieną suruošdavo jam gimtadienius. Suvažiuodavo giminės ir draugai ir linksmai, su dainom ir šokiais atšvėsdavo gimtadienį. Tai buvo gražūs laikai, visi buvome daug jaunesni ir iš gyvenimo daug tikėjome. Labai miela visa tai prisiminti.

Abu su žmonele buvo giliai religingi. Nežiūrėdami į namų ruošą, svečių priėmimą, pirmiausia vykdavo į bažnyčią išlausyti mišių, nors Padėkos diena nėra privaloma šventė.

Kai nutarė pasitraukti poilsio, 1976 m. pardavė gyvenamąjį namą Queens Village ir vaistingą Brooklyne ir išsikėlė gyventi į Sanibel, Floridą.

Edwardas buvo didelis patriotas ir labai sielojosi pavergtos tėvynės reikalais. Lietuvą aplankė 1970 m. Grįžo susižavėjęs Lietuvos grožiu ir nuoširdžiais, švetingais žmonėmis ir dar labiau pasiryžo mažinti ten vargstančių nepriekius. Nors ir toli gyvendamas, nesiskyrė su "Darbininku" ir susimokėdavo nario mokesį Laisvės Žiburiui.

Floridoje pailsėjęs susirado nesunkų darbą, bet ... užpuolė ligos. Ėmė sirginti žmonelė ir Edwardas 1985 m. gavo lengvą kraujo išsiliejimą į smegenis. Sveikata greitai pasitaisė, ir grįžo į darbą. Deja 1986 m. gavo antrą išsiliejimą, ir kairioji pusė liko suparalizuota. Pajudėdavo tik vežiojamoje kėdėje, bet mašiną vairuoti pajėgė. Tuo tarpu žmonelė turėjo dvi nugaros operacijas ir vėliau jai amputavo ranką. 1993 rugsėjo mėn. žmona turėjo vidurių operaciją, bet, ją

aplankęs rugsėjo 22 d., pats pasijuto blogai ir toje pačioje ligoninėje po keletos valandų, anksčiau rugsėjo 23 d. rytą, mirė, ištiktas širdies atakos.

Laidoti buvo atskraidintas į New Yorką ir pašarvotas Kodžio laidojimo koplyčioje. Jį atlydėjo tiesiai iš ligoninės po sunkios operacijos atsikėlusį žmona Genutė.

Atsisveikinimas buvo rugsėjo 28 d. Rugsėjo 29 d. po mišių V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje palaidotas Šv. Jono kapinėse šalia mirusių tėvų ir brolio inžinieriaus Vincento.

Dideliame liūdesyje liko žmona Genovaitė, sesuo Rūta, Fordhamo universiteto profesorė, mirusio brolio Vincento žmona Olga su šeima ir kiti giminės bei draugai. Liūdi ir visi, kurie jį pažinojo, ir nuoširdžiai užjaučia žmoną Genovaitę, seserį Rūtą ir visus artimuosius.

Ona Barauskienė

APIE LIETUVĄ

— Studentai iš Prancūzijos pradėjo labdarinę misiją Lietuvoje. Juos vienija asociacija "Dirbti Europai". Prancūzai atvežė ofsetinę spaustuvę ir popieriaus specialiai Popiežiaus vizitui. Invalidų namams — siuvinio mašinų, indų, keramikos, muzikos instrumentų.

— Ekonomikos ministerijos kolegijos posėdyje informuota, jog šiemet bendro Lietuvos ūkio smukimo sustabdyti dar nepavyks. Numatoma, kad tai bus jau paskutiniai smukimo metai.

— Apklausus 65 aukščiausios kvalifikacijos prekybos žinovus dėl investavimo į Rytų Europos šalis, geriausio įvertinimo sulaukė Čekija (250 taškų), Rusija (100), o Lietuva užėmė paskutinę vietą (12).

— Vytautas Landsbergis, Lietuvos Seimo opozicijos lyderis, pastebėjo: "Laikas pagaliau Lietuvoje įvesti vizų sistemą važiuojantiems iš Rytų į Lietuvą arba per Lietuvą. Sienos kontrolės stoka pavers niekais visas mūsų pastangas kovoti su šešeline ekonomika, su reketu, su mafijozinėmis struktūromis, ir apskritai gresia trijų Baltijos šalių integracijos idėja".

A.† A. MARIJAI LAUGALIENEI - PAZOLIS

iškeliavus Amžinybėn, reiškiamo gilią užuojautą sūnui Vytautui, dukrai Birutei, marčiai Jadvygai, anūkam ir proanūkiams.

Antanas ir Juzė Aidukai ir šeima

DARBININKAS

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (Kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Kultūros Židinio Tarybos pirmininkas Algirdas Mačiulaitis pereiną savaitę išsiuntinėjo vieniems Kultūros Židinio nariams sekančio turinio atvirukas: "Suvelavus pakvietimų išsiuntinėjimą dėl techninių priežasčių, Kultūros Židinio narių metinis susirinkimas nukeliamas į 1993 m. lapkričio mėn. 6 dieną. Tą dieną registracija vyks 9 val. ryto, susirinkimas - 10 val. ryto Kultūros Židinio mažojoje salėje. Šis datos pakeitimas suteiks nariams galimybę laiku išsiųsti įgaliojimus".

Virginijaus Barkausko, vargonų virtuozo, gražus vargonų koncertas įvyko spalio 16 d., šeštadienį, 4:30 v. popiet. Apiešikimo parapijos bažnyčioje. Į koncertą atsilankė nemažai publikos, iš kurios buvo daug muzikų. Klebonijoje buvo gražios vaišės.

Dail. Adomo Galdiko 100 metų gyvenimo sukaktis prisiminta spalio 17 d. Kultūros Židinio mažojoje salėje. Buvo surengta nedidelė paroda. Apie dailininko kūrybinį kelią, jo asmenį kalbėjo dail. V. K. Jonynas. Programą pravedė Paulius Jurkus. Publikos atsilankė per 60. Renginys buvo jaukus ir gausus.

Povilas Žumbakis, Chicago žymus lietuvis advokatas, "Darbininko" laikraščio bendradarbis, yra pakviestas kalbėti ateinančių metų Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime Kultūros Židinyje. 1994 m. vasario 16 diena bus trečiadienis.

KAUNO MERGAIČIŲ CHORO

PASTORALĖ

Religinės muzikos koncertas

Nekaltai Pradėtosios M. Marijos Seserų
75 metų Jubiliejaus Proga

SPALIO 30, 1993 - 3:00 p.p.

Šv. JONO UNIVERSITETO

LIURDO MARIJOS KOPLYČIOJE

Grand Central & Utopia Pkwy.

Koncertą rengia ir visus apsilankyti kviečia

Nek. Pradėtosios M. Marijos Seserys

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa

Šv. Jono Universitetas

nurodymams skambinkite 718-647-2434

Įėjimas - laisva auka

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO

90 METŲ JUBILIEJUS

lapkričio 6 ir 7 d.d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Šeštadienį, **lapkričio 6 d., 7 val. vak.**, akademinė dalis. Kalbės Algirdas Šilbajoris - lietuviškai, Patrick Torney - angliškai. Programą ves Giedrė Stankūnienė. Puikus bufetas, šokiai, grojant Atletų Klubu orkestrui. Įėjimo auka - \$25.00.

Sekmadienį, **lapkričio 7 d., 2 val. popiet.**, akademinė programa. Kalbės Aleksandras Vakselis, dainuos Danutė Grauslytė iš Lietuvos, pianu palydės William Smiddy. Programą ves Romas Kezys. Iškilmingi pietūs. Įėjimo auka - \$25.00.

Užsakymus siųsti kartu su čekiu: Lithuanian Athletic Club, c/o Kostas Bileris, 84-19 108 St., Richmond Hill, NY 11418. Įėjimas į abiejų dienų renginius - \$45.00. Dėl informacijų skambinti K. Bileriui **718-847-8735**.

Visus atsilankyti kviečia

Lietuvių Atletų Klubu Vadovybė

MIRĖ KUN. LEONAS KLIMAS

Kun. Leonas Klimas gyveno vienišas ir atsiskykęs Shirley, I.I. NY. Spalio 15 dieną buvo rastas negyvas savo bute, miręs prieš keletą dienų. Palaidotas spalio 18 dieną.

Kun. L. Klimas buvo gimęs 1907 m. sausio 9 d. Būdminkų kaime, Naujos Utos parapijoje, Gudelių valsčiuje, Marijampolės apskr. Baigęs Prienu gimnaziją, įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją. Kunigu įšventintas 1932 m. birželio 11 d. Dirbo įvairiose Suvalkijos parapijose. Karo metu, pasitraukęs iš Lietuvos, kun. L. Klimas gyveno anglų zonoje. Iš ten jis atvyko į Ameriką.

Dail. Aleksandros Merker veikla

Dail. Aleksandra Merker-Vitkauskaitė gyvena Teaneck, NJ, ir aktyviai dalyvauja apylinkės kultūrinėje veikloje. Ji reikiškiai kaip tapytoja, skulptorė ir kaip poetė.

Hackensack meno klubo pavašarinėje parodoje jai buvo paskirta kūrybinė premija už skulptūros ir tapybos kūrinių "Lietuvos kryžiai". Parodoje buvo per 200 originalių įvairių kūrinių.

Jos du eilėraščiai su jos pačios piešiniais buvo atspausdinti "The Workshop Poets 1993", Northwest Bergen Regional Multipurpose Senior Citizens' Center Midland Park, NJ.

Mažėja Kultūros Židinio rėmėjai

Algirdas Mačiulaitis, Kultūros Tarybos pirmininkas, skundžiasi, kad labai sumažėjo Kultūros Židinio rėmėjų skaičius - iš 200 liko tik 60. Tai tikrai nuostabu! Argi tai rodo mūsų jautrumą savam lietuviškam reikalui?

Ar čia negalėtume organizuoti rėmėjų ratelio, kaip buvo organizuojami Vasario 16 gimnazijos išlaikymui. Juk gali būti rėmėjai ir tie, kurie čia gyvena ir išsikėlė į Floridą.

Kultūros Židinio administracija dėkoja visiems, kurie daugybę valandų yra paaukoje Kultūros Židinio išlaikymui. Tai valdybos pirmininkas Algis Janauskas ir jo šeima, Vytautas Kulpa, Antanas Bobelis, Laima Lileikienė. Ačiū jiems!

TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Pinigai pervedami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629; Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje 203 232-6600. BOSTONO apylinkėje 508 428-1004. (sk.)

Frances Sadauskas, gimęs 1919 m. lapkričio 23 d. Brooklyne, gyvenusi Kearny, NJ, mirė spalio 7 d., West Hudson ligoninėje, NJ, sulaukusi 73 metų amžiaus. Pašarvota Shalins laidojimo koplyčioje. Atsiveikimimas buvo spalio 11 d. Spalio 12 po mišių Sopulingosios Dievo Motinos bažnyčioje Kearny, NJ, palaidota Šv. Kryžiaus kapinėse North Arlington, NJ, šalia vyro Juozo, mirusio prieš 15 metų. Nulūdime liko dvi seserys: Agnes Milius, Apreiškimo parapijos choristė, Millie Kulesza su šeima ir kiti giminės bei daug draugų.

Meniškaji čiuožimą įvertinantiesiems New Yorke artėja didelė šventė. Tai "Walt Disney's World on Ice - Aladdin". Šešis milijonus dolerių kainavęs spektaklis bus rodomas publikai lapkričio 4-7 dienomis Madison Square Garden, lapkričio 16-21 dienomis Nassau Coliseum ir lapkričio 23-28 d. Meadowlands Arena. Bilietai parduodami nuo spalio 4 d. visose Ticket Master agentūrose.

Kavinė Kultūros Židinyje

Nuo gruodžio 5 d. Kultūros Židinyje kiekvieną sekmadienį veiks kavinė nuo 12 val. iki 5 v. popiet. Čia bus galima išgerti kavos su pyragaičiais, pasikalbėti su draugais, susitikti. Pagaliau žmonės turės kur sekmadieniais užėiti ir kelias valandas praleisti lietuviškoje aplinkoje.

Tokios kavinės suorganizavimu norima pagyventi lietuvišką Židinio veiklą. Kavinė rūpinsis ir ją aptarnaus dabartiniai K. Židinio prižiūrėtojai.

Antano Masionio "Ateitininkų dvasia nepaltūzo" gaunama ir "Darbininko" administracijoje. Knyga gausiai iliustruota, 214 psl. Kaina \$10. Persiuntimo išlaidoms padengti pridedama \$2.

"Lietuvos aidas", pagrindinis Lietuvos dienraštis, 16 psl. duoda objektyvų atsikuriančios Lietuvos vaizdą. Prenumerata metams \$85. Čekius rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willobrook, IL 60514. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti senesnio amžiaus ligonį ir virti. Skambinti vakarais po 6 val. vak. (718) 296-7322. (sk.)

Draugija "Bičiulystė" skelbia pirmąjį narystės susitikimą-pabėdavimą, kuris įvyks spalio 29 d. 6-10 val. vakaro Most Holy Infant Jesus parapijos mokykloje, 111-11 86th Ave., Richmond Hill, NY (1 blokas į šiaurę nuo J traukinio stoties). Bus dabartinių projektų paroda, o taip pat Lietuvos partizanų retų nuotraukų (1946-1949 m.) ekspozicija. Dėl informacijos skambinti tel.: 718 441-8467.

Reikalinga moteris, truputį mokanti angliškai, prižiūrėti senyvo žmogų. Duodama gyvenvietė ir mokamas atlyginimas. Skambinti (718) 847-4496. (sk.)

Parduodamas 2-ių šeimų namas Woodhavene, NY, netoli parko. Dėl tolimesnių informacijų skambinti tel.: 718 846-7399. (sk.)

Statybos darbams ieškomi du darbininkai. Gali būti naujai atvykę iš Lietuvos, bet turi susikalbėti angliškai. Skambinti vakarais (908) 583-8826. (sk.)

Mergina gali kas savaitę 2 pusdienius atvykti aptvarkyti kambarius, parnešti iš parduotuvės produktus, atlikti namų ruošos darbus. Kalba lietuviškai ir angliškai. Atvykti gali tikta, jei darbo vieta yra netoli autobuso No. 56, kuris važinėja išilgai Jamaica Ave. Pasitarimui skambinti 718 235 - 9218. (sk.)

New Jersey gubernatorius Jim Florio, nuoširdus lietuvių draugas, prie NJ Atlanto pakrantės vasarnamio, kai jis, užsivilkęs 1989 m. Washingtono vykusioje demonstracijoje plintais marškinėliais, atvyko vasaros pabaigos savaitgalį pabendrauti su savo artimiausiais draugais. Gubernatorius vieniems paaiškino, kad "šie marškinėliai yra mano pirmojo lietuvių draugo dovana". Val. Raugo nuotrauka

APIE LIETUVĄ

— Šiaulių akcinė bendrovė "Elnias" gavo švedų užsakymą pagaminti 5000 porų vyriškų batų. Įvertinus bandomąją partiją, paaiškės, ar bus daugiau užsakymų. Italams šiauliečiai gamina šiltus moteriškus batus ir vyriškus pusbačius jau nuo praėjusių metų pabaigos. Paklausa gera.

— Vyriausybės nutarimu patvirtintas minimalus gyvenimo lygis Lietuvoje — 34 litai per mėnesį vienam gyventojui, minimali mėnesinė alga — 38 litai ir minimalus valandinis atlygis — 0,23 lito.

— Lietuvą pasiekė dar vienas labdaros krovinys iš Italijos. Laidas "Alexandergracht" į Klaipėdos uostą atgabeno 6,5 tūkst. tonų pašarų, kuriuos Lietuvai dovanavo Italijos vyriausybė. Tai jau penktoji pašarų siunta šiais metais: iš viso nuo vasario Italija atsiuntė į Lietuvą beveik 30 tūkst. tonų kombinuotųjų pašarų kiaulėms.

— Ministras pirmininkas A. Šleževičius rugsėjo pradžioje vykusiam susitikime su Lietuvos pensininkų sąjungos atstovais pabrėžė, kad, pavykus pristabdyti infliaciją, nuo šiol pragyvenimo lygis turėtų pradėti kilti ir kad pensijos didės greičiau negu kainos.

— Vilniaus fotografijos galerijoje atidaryta vidurinės kartos fotomenininko Algimanto Maidučio kūrybos paroda. Joje autorius pateikė fotografijų ciklus "Vienas pasaulis", "Ji ir jis", peizažų, kitų nuotraukų.

DĖMESIO

Dar turime pilnus komplektus: Lietuvių Enciklopedijos 37 t., Encyclopedia Lituanica, 6 t., Vinco Krėvės raštai, 6 t. Taip pat siunčiame į Lietuvą per agentūras, kaina 60 - 80 ct. už svarą. Teirautis:

J. Kapočius,
P. O. Box 752
Cotuit, MA 02635
Tel. 1-508-428-6991.

Gera žinia New Yorke ir apylinkių lietuviams

VILTIES siuntinių agentūra lapkričio 14 d. sekmadienį, atvažiuos į New Yorką ir Kultūros Židinio kieme (buv. spaustuves patalpose) priims ir apiformins siuntinius į Lietuvą. Siuntiniai bus priimami nuo 12 val. dienos iki 3 val. popiet. Jokių miltų mokėti nereikės. Dėl smulkesnių informacijų prašome skambinti tel. (617) 269-4455.

Adresas:
VILTIS
Lithuanian Relief Parcel Service, Inc. 368 West Broadway, Boston, MA 02127. (sk.)
(Žiūr. skelbimą 6 puslapyje)

KALĖDINIAI SIUNTINIAI IR TRANSPAK

Visi siuntiniai siunčiami **BE MUITO**. Švenčių metu **AIR CARGO** išeina du kartus per savaitę. **TRANSPAK** gali pervedi dolerius per 48 valandas.

ŠVENTINIS ŽIEMOS SIUNTINYS: \$39 aspirino 250 tbl., multivitaminų 250 tbl., tirpi kava, malta kava, tirpi arbata su citrina, kakava, apelsinų koncentratas, vafliai, aliejus, mėsos konservai. - **TIK \$39** - Viskas užsienietiška.

55 svarai įvairių aukštos kokybės maisto produktų, **\$98**.

45 svarai įvairaus maisto be mėsos, **\$75**.

Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti didesnę kiekį aspirino ir vitaminų.

Rašydami būtinai *praneškite savo telefono numerį* - atsakymus į savo klausimus gausite tuoj pat.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK
2638 W. 69th STREET
CHICAGO, IL 60629
(312) 436 - 7772